

Nr. 6704/09.12.2020

REFERAT DE APROBARE
la
proiectul de hotarare privind necesitatea aprobării proiectului de Strategie de Dezvoltare
Durabilă
a comunei GIRIȘU DE CRIȘ pentru perioada 2021-2027

Comuna Girisu de Cris a demarat procedura de elaborare a strategiei de dezvoltare durabila .

Strategia de dezvoltare durabila este un document prin care se stabilesc necesitățile, activitățile și resursele locale specifice pentru dezvoltarea comunităților locale.

În esență, strategia reprezintă baza coordonării investițiilor multianuale și a pregătirii Administrației publice locale pentru absorbția fondurilor europene planificate pentru perioada 2021-2027.

Prin *Proiectul de hotărâre* se propune aprobarea proiectului de Strategie de Dezvoltare Durabilă a comunei Girisu de Criș pentru perioada 2021-2027.

Urmare a celor mai sus prezentate, propun Consiliului Local al comunei Girisu de Criș, județul Bihor, adoptarea proiectului de hotărâre în forma prezentată.

Primar,
Pașca Ioan

NR. 82/09.12.2020

PROIECT DE HOTĂRÂRE

**privind necesitatea aprobarii proiectului de Strategie de Dezvoltare Durabilă a
comunei Girișu de Criș pentru perioada 2021-2027**

Consiliul Local al Comunei Girișu de Criș întrunit în ședință în data de _____

Având în vedere:

- Referatul de aprobare al Primarului comunei Girișu de Criș;
- Raportul de specialitate al Biroului contabilitate, buget, finanțe, resurse umane și achiziții publice

În conformitate cu prevederile:

-
- în temeiul art. 129 alin (2), lit. "b", alin (4) lit. c), art. 139 alin (1) și alin (3), lit. c), art. 155 alin. 1 lit. C, alin. 4 lit. a-e, art. 196 alin. 1 lit. a art. 198 alin. 1 din OUG 57/2019, privind Codul administrativ,

HOTĂRĂȘTE:

Art.1. Se aprobă Strategia de Dezvoltare durabila a Comunei Girișu de Criș pentru perioada 2021-2027, conform anexei 1 care face parte integranta din prezentul proiect de hotarare.

Art.2. Cu ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri se însărcinează Primarul Comunei Girișu de Criș, județul Bihorși Biroului contabilitate, buget, finanțe, resurse umane și achiziții publice.

Art.3. Prezenta hotărâre va fi comunicată cu:- Instituția Prefectului jud. Bihor,

- Biroului contabilitate, buget, finanțe, resurse umane și achiziții publice
- se aduce la cunoștință publică.

INIȚIATOR,

PRIMAR

PAȘCA IOAN

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI GIRIȘU DE CRIȘ 2021-2027

ZONA METROPOLITANA ORADEA

Anexa la raportul de specialitate nr 6705/09.12.2020

Cuprins

CAPITOLUL I – ANALIZA DIAGNOSTIC	- 1 -
I.1. CONTEXT.....	- 1 -
I.2. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE	- 3 -
I.2.1 Cadrul general.....	- 3 -
I.2.2 Demografie	- 5 -
I.2.3 Terenuri și locuințe	- 8 -
I.2.4 Infrastructură și echiparea teritoriului	- 9 -
I.2.5 Servicii publice	- 10 -
I.2.6 Dezvoltare economică	- 14 -
I.2.7 ANALIZA SWOT	- 23 -
CAPITOLUL II-STRATEGIA DE DEZVOLTARE	- 27 -
II. 1 Viziune. Misiune. Obiective	- 27 -
II.2 Portofoliul de proiecte	- 28 -
a. Lista proiectelor realizate/în curs de realizare în perioada 2015-2020.....	- 28 -
B. Portofoliul proiectelor prioritare pentru perioada 2021-2027	- 29 -
II.3 Principalele surse de finanțare nerambursabilă disponibile pentru perioada 2021-2027	- 31 -
II.4 Mecanismul de monitorizare și evaluare a implementării.....	- 32 -
CAPITOLUL III- DIMENSIUNEA DEZVOLTĂRII ZONEI METROPOLITANE ORADEA	- 38 -
III.1 Principalele direcții de dezvoltare la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	- 38 -
III.2 Prioritati de dezvoltare la nivel metropolitan pentru perioada 2021-2027.....	- 44 -

CAPITOLUL I – ANALIZA DIAGNOSTIC

I.1. CONTEXT

Zona Metropolitană Oradea a fost creată prin asocierea municipiului Oradea cu alte 8 unități administrativ teritoriale localizate în aria de proximitate, respectiv comunele Biharia, Borș, Cetariu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Sânmartin și Sântandrei. Aceste 9 entități au înființat, prin hotărârea Adunării Generale a Asociațiilor din data de 9 mai 2005, prima asociație de dezvoltare intercomunitară cu personalitate juridică din România, în format de arie metropolitană, respectiv **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea – ADIZMO**.

La data de 31 iulie 2007 comuna Girișu de Criș a aderat la asociație iar ulterior, a devenit membru și comuna Toboliu - care s-a desprins de Girișu de Criș, devenind o unitate administrativ teritorială separată. Din data de 2 iunie 2010, A.D.I. Zona Metropolitană Oradea (ZMO) numără 12 membri, Adunarea Generală a Asociațiilor (AGA) aprobând cu unanimitate de voturi și includerea comunei Ineu, ca membru cu drepturi depline.

Scopul asocierii, stabilit prin documentele de constituire, este de a stimula și sprijini creșterea prosperității teritoriului zonei, respectiv **ridicarea bunăstării cetățenilor acesteia, creșterea continuă a calității vieții**.

Obiectivul general marchează conceptul de **dezvoltare durabilă a teritoriului metropolitan**, în perspectiva unui spațiu urbanistic comun, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei coeziuni teritoriale bine încheiate.

Obiectivele specifice stabilite de comun acord de către membrii asociației țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale la nivelul zonei.

Între principalele direcții de activitate a ADIZMO regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicare de politici publice care să permită o creștere continuă de valoare adăugată, de atragere, facilitare și sprijinire a investițiilor directe, de elaborare și implementare de proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei, la care se adaugă o serie de considerente care fac trimitere către viabilizarea unei poziții de policentru transfrontalier major.

În ceea ce privește principalii factorii, care influențează traiectoria de dezvoltare a Zonei Metropolitane și, în speță, și a comunei Girișu de Criș, aceștia sunt de ordin politic, economic, socio-cultural și tehnologic.

Politic: Descentralizarea serviciilor publice presupune nu numai transferul de autoritate și responsabilități de la nivelul administrației publice centrale la cel al administrației publice locale, ci și transferul surselor de finanțare aferente, în vederea asigurării bunei funcționări a serviciilor respective.

În plus, posibilitatea actualizării organizării administrative a României, poate conduce la o creștere a importanței pe care o vor avea Zonele Metropolitane, cu efecte benefice și asupra comunei Girișu de Criș.

În egală măsură, reforma permanent necesară și așteptată a administrației publice reprezintă un element cu implicații la fiecare nivel – național, regional, asupra județului Bihor, respectiv și asupra comunei Girișu de Criș.

Economic: Aderarea României la Uniunea Europeană este punctul din care, la nivel național, a fost înregistrată o creștere economică ce poate fi caracterizată ca fiind spectaculoasă. Dar creșterea economică a României din perioada post-aderare a fost o creștere economică bazată preponderent pe consum și nu pe producție, ceea ce, în coordonate economice, înseamnă un impact major și cu o durată prelungită a crizei mondiale la nivel național, comparativ cu alte țări. Efectele crizei economice mondiale - creșterea ratei inflației, creșterea numărului de șomeri, scăderea numărului întreprinderilor active, diminuarea investițiilor etc, sunt prezente cu un impact crescut la nivelul localităților mici din mediul rural.

Un alt factor economic important este reprezentat de nivelul fiscalității din România, existând două categorii de obligații fiscale pe care întreprinderile trebuie să le respecte: obligațiile fiscale față de bugetul de stat și obligațiile fiscale față de bugetul local. Principalele obligații fiscale față de bugetul de stat - impozitul pe profit, impozitul pe venit, taxa pe valoare adăugată, accizele – au o influență semnificativă asupra dezvoltării socio-economice a județului Bihor. Este de așteptat ca o creștere a fiscalității să ducă la o diminuare a numărului întreprinderilor active din județ, la o scădere a cifrei de afaceri a acestora și, în același timp, la o creștere a ratei șomajului. De asemenea, situația macro-economică generală afectează veniturile bugetului de stat și - în consecință, și sumele care sunt alocate bugetelor locale și pentru finanțarea sau cofinanțarea unor programe și proiecte de dezvoltare a comunităților rurale.

Din punct de vedere al contextului socio-cultural, trebuie acordată atenție specială către doi factori care influențează dezvoltarea durabilă – atât a județului Bihor cât și a comunei Girișu de Criș și anume evoluția demografică și fenomenul migrației externe. În prezent, se prognozează că odată cu creșterea numărului de șomeri și cu reducerile de personal, numărul specialiștilor care vor pleca în străinătate va crește semnificativ. Aceasta va fi o problemă majoră și pentru județul Bihor întrucât este predictibil să se resimtă o lipsă a forței de muncă specializate. Efectele migrației de ordin social sunt: creșterea numărului familiilor monoparentale, creșterea abandonului școlar, creșterea delinvenței juvenile, creșterea ratei divortialității etc.

Un alt sector al contextului socio - economic este legat de finanțarea cercetării, nivelul de dotare tehnologică, rata de înnoire a produselor tehnologice, tehnologia informației și comunicării, accesul la rețelele electronice de comunicare rapide, factori care influențează în mod fundamental dezvoltarea județului Bihor și a comunei Girișu de Criș.

Tehnologia reprezintă un motor pentru toate sectoarele economice. Digitalizarea ca instrument al creșterii calității serviciilor publice este esențială. Contextul din mediul rural este din păcate inexplicabil de slab dezvoltat, dacă ar fi să luăm în considerare fie și numai numărul de calculatoare raportat în datele statistice.

Dezvoltarea durabilă reprezintă forma de creștere care satisface nevoile societății în termeni de bunăstare pe termen scurt, mediu și lung și care vine în întâmpinarea nevoilor prezente, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Cu alte cuvinte, o conciliere între mediul înconjurător și economie, ce reprezintă o cale de dezvoltare care susține progresul uman pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat, urmărind interacțiunea compatibilității a celor patru sisteme: economic, uman, ambiental și ecologic și simultaneitatea progresului în toate patru.

Contextul strict necesar unui astfel de demers îl reprezintă calitatea activității administrative, competența, asumarea responsabilității deciziilor, garantarea respectării legilor și asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public, cu alte cuvinte guvernarea eficientă.

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare locală durabilă a Comunei Girișu de Criș îl reprezintă **creșterea standardului de viață prin valorificarea resurselor existente și promovarea potențialului unității teritorial-administrative.**

În demersul de realizare a acestui obiectiv, s-a pornit de la o analiză completă și realistă a situației existente în cadrul comunei Girișu de Criș, corelată cu analiza contextului de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, a județului Bihor, a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, precum și de la nivel național, identificând problemele existente și măsurile care trebuie adoptate, urmate de conturarea profilului strategic urmărit și a unui plan de acțiune bine structurat și cu un potențial real de implementare.

I.2. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE

I.2.1 Cadrul general

Scurt istoric. Localitățile componente ale comunei Girișu de Criș au fost atestate istoric încă din secolele XIII – XIV: Girișu de Criș – 1221, Tărian – 1341.

Așezare geografică. Comuna Girișu de Criș se situează în vestul județului Bihor, în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord - Vest. La nivelul Zonei Metropolitane Oradea, Girișu de Criș este amplasat în partea central – vestică, învecinându-se la est cu localitatea Sîntandrei și Borș, la sud cu Nojorid, la vest cu Toboliu și la nord cu Ungaria.

Distanța aproximativă dintre comuna Girișu de Criș și municipiul Oradea este de 12 km, iar dintre comună și granița cu Ungaria de circa 3 km.

Organizare administrativă. Comuna Girișu de Criș are în componenta administrativă două sate: Tărian și Girișu de Criș. Acestea s-au dezvoltat în lungul drumului județean DJ797, fiind situate la o distanță de circa 0,5 km unul de altul.

Accesibilitate. Accesul în comuna Girișu de Criș se poate realiza prin intermediul prin DJ 797, care leagă municipiul Oradea de localitatea Inand. De asemenea, în Girișu de Criș se poate ajunge și prin intermediul Magistralei Feroviare 300: București Nord - Brașov - Sighișoara - Teiuș - Războieni - Cluj Napoca - Oradea – Girișu de Criș.

Fată de Aeroportul Internațional Oradea, comuna Girișu de Criș este situată la o distanță de circa 15,5 km.

Suprafață. Comuna Girișu de Criș are o suprafață totală de 45,61 km², reprezentând 6,1% din suprafața totală a Zonei Metropolitane Oradea. Ca întindere, cele două sate ale comunei au aproximativ aceeași dimensiune.

Relief. Comuna Girișu de Criș este situată în Câmpia Crișurilor, în zona joasă a acesteia. Câmpia joasă constituie rezultatul procesului de acumulare și de eroziune prin divagare a rețelelor hidrografice care coboară din regiunea mai înaltă a Județului Bihor, cu precădere a

Crișului Repede. Râurile care drenează câmpia au albie puțin adânci și nu sunt însoțite de terase. Altitudinea media în cadrul Câmpiei Crișurilor în zona joasă este de 110 m.

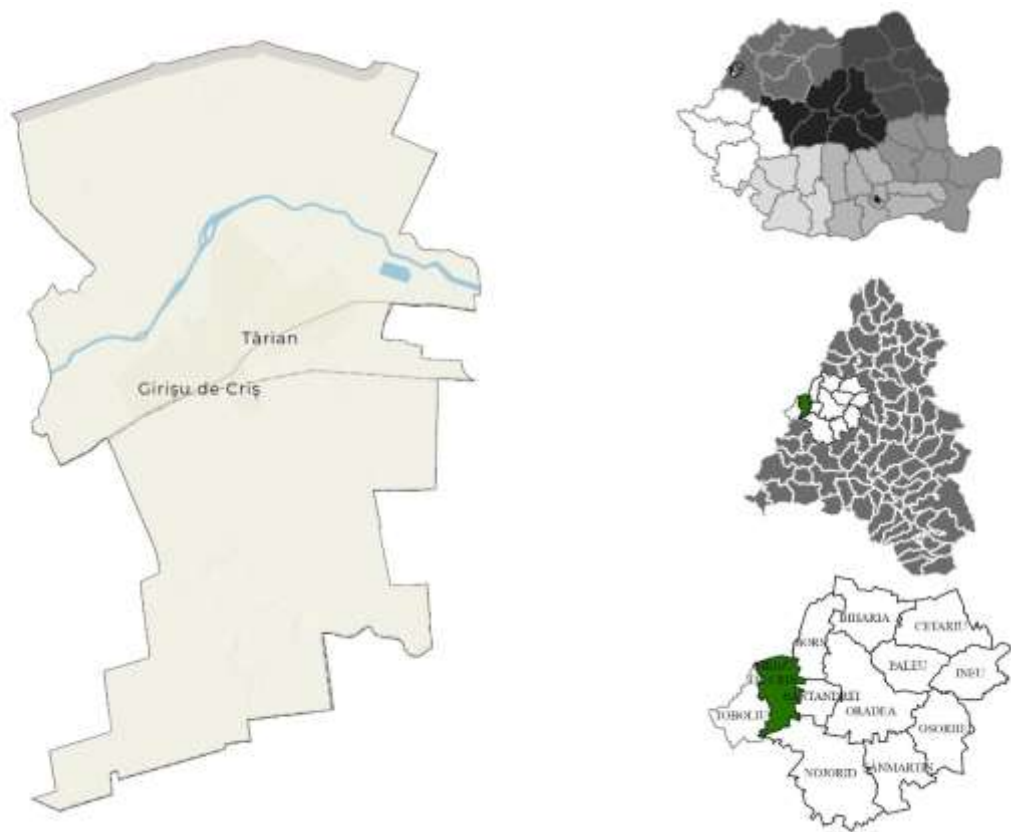
Climă. Clima comunei se află sub influența circulației vestice ce transportă mase de aer oceanic, umede. Media anuală a temperaturii aerului are valori cuprinse între 10°-11°C, valori specifice zonei de câmpie. Cantitatea medie anuală de precipitații înregistrează valori de 600 - 700 mm/an. Vânturile cele mai frecvente sunt cele de sud, urmate cele vestice și cele din sector nordic.

Resurse naturale. Principala resursă a comunei este fondul funciar, destinația de bază a acestuia fiind agricultura. Se remarcă, se asemenea, și resursele hidrografice, comuna Girișu de Criș fiind traversată de râul Crișul Repede. De pe terasele acestuia pot fi extrase nisip și pietriș.

În ceea ce privește rezervațiile naturale, în Girișu de Criș se situează situl comunitar Natura 2000 ROSCI0104 Lunca Inferioară a Crișului Repede. Acesta se întinde și pe alte localități din vecinătate: comuna Borș, comuna Sântandrei și municipiul Oradea. Situl este recunoscut pentru habitatul de Zăvoaie cu Săli alba și Popului alba, fiind format în proporție de 36% de râuri și lacuri, 26% culturi (teren arabil), 21% pășuni, 15% mlaștiniși turbării și 2% alte terenuri arabile. Între cele mai importante specii din cadrul Luncii Inferioare a Crișului Repede amintim: Buhaiul de baltă, Porcușorul de șes, Boarca, Dunariță, Zvârlugă, Răspăr, Pietrar, Fusar mic, Petroc, etc.

Totodată, pe teritoriul comunei Girișu de Criș se află aria de protecție specială aquafaunistică ROSPA0103 Valea Alceului, în cadrul căreia se găsesc specii precum Vânturelul de seară (*Falco vespertinus*), Eretele sur (*Circus pygargus*), Sfrânciocul cu fruntea neagră (*Lanius minor*), Sfrânciocul roșu (*Lanius collurio*) și Șerparul (*Circaetus gallicus*).

Resurse antropice. Unul dintre obiectivele istorice din cadrul comunei este Situl arheologic de la Girișu de Criș, punct "La Rături", care este amplasat chiar în reședința comunei. Pe lângă acesta la nivel local au fost incluse în lista monumentelor istorice și Situl arheologic de la Girișu de Criș, punct "Între poduri" și Situl arheologic de la Girișu de Criș, punct "Pietroasa". Un alt obiectiv este Așezarea fortificată din zona Alceu care datează din epoca bronzului, dar și alte așezări existente încă din secolul I î.Ch.

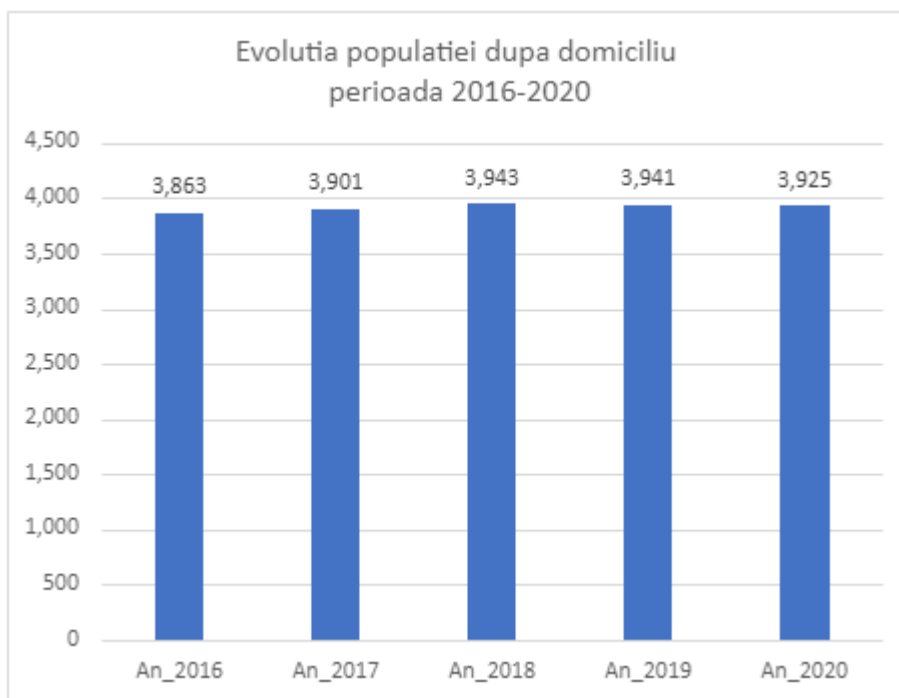

1.2.2 Demografie

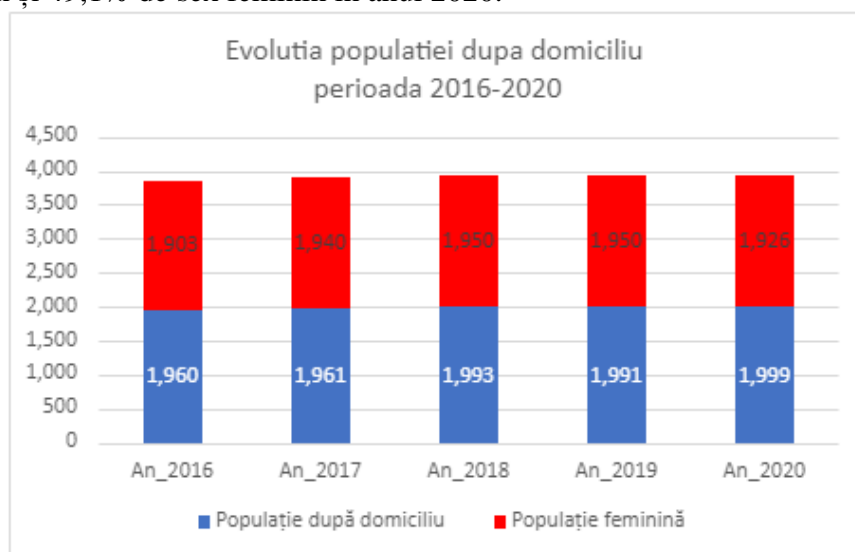
Evoluția populației

La 1 ianuarie 2020, populația după domiciliu din comuna Girișu de Criș număra 3.925 de persoane, cu 2,6% mai mult decât în anul 2015. Raportat la populația Zonei Metropolitane Oradea, Girișu de Criș ocupă o pondere de 1,4%.

Analiza evoluției demografice a comunei Girișu de Criș este influențată de segmentarea acesteia în anul 2008, în două unități administrativ teritoriale distincte: comuna Toboliu (sate componente: Toboliu și Cheresig) și comuna Girișu de Criș (sate componente: Girișu de Criș și Tărian). Astfel, de la o populație stabilă de 5.690 persoane în anul 2007 – când comuna avea 4 sate componente – s-a ajuns la o populație stabilă de 3.521 persoane, după înființarea comunei Toboliu.

Distribuția populației pe sexe este destul de echilibrată, 50,9% din locuitorii comunei fiind de sex masculin și 49,1% de sex feminin în anul 2020.

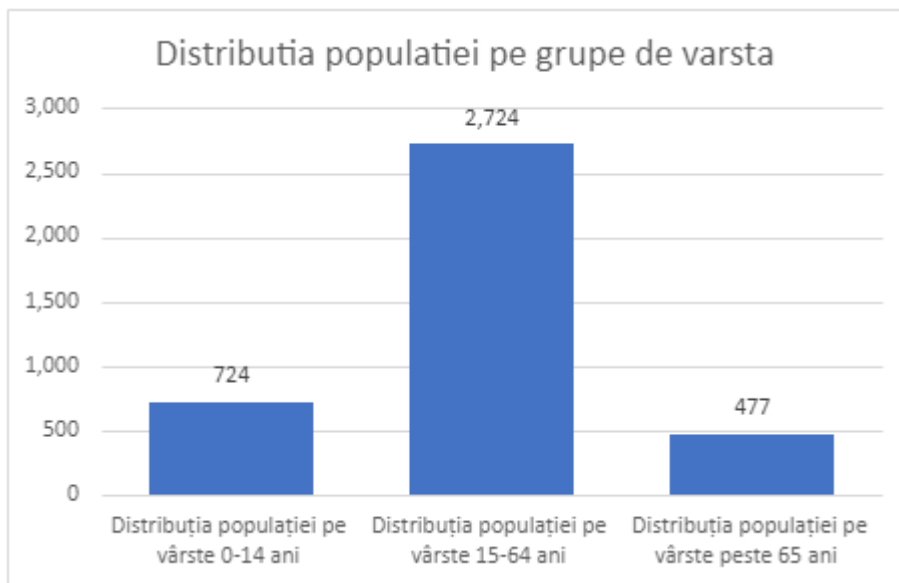
În ceea ce privește densitatea populației de la nivel local, la 1 km² reveneau în anul 2020, 86,1 persoane, în creștere cu 2,62% față de anul 2015.

Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, 62,5% din locuitorii comunei Girișu de Criș erau de etnie română, 21,4% de etnie maghiară, 8,8% de etnie rromă, 0,1% de etnie germană și 0,2% de etnie slovacă. Structura etnică a populației este asemănătoare cu cea din restul localităților componente ale Zonei Metropolitane Oradea.

În ceea ce privește distribuția populației din comuna Girișu de Criș pe confesiuni religioase, conform Recensământului Populației și Locuințelor din 2011, 65,4% din locuitori erau de religie ortodoxă, 18,9% romano-catolici, 3,1% penticostali, 3,6% reformați, 1,1% greco-catolici, 0,3% baptiști, 0,3% creștini după evanghelie, 0,2% alte religii. Spre deosebire de situația din Zona Metropolitană Oradea, în Girișu de Criș ponderea populației ortodoxe este ușor mai mare.

În ceea ce privește distribuția populației pe categorii de vârstă, 18,4% din populația stabilă are vârsta cuprinsă între 0 – 14 ani (724 persoane), 69,4% între 15 – 64 ani (2.724 persoane) și

12,1% peste 65 ani (477 persoane). Ponderea tinerilor în populația stabilă este ușor mai crescută decât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (14,5%) sau chiar și la nivel județean (15,3%).

Durata medie a vieții în anul 2019 în județul Bihor era de 75,35 ani, cu diferențe de 6,8 ani între femei (78,7 ani) și bărbați (71,9 ani). Durata medie a vieții la nivel județean a crescut cu 3,05 ani față de anul 2010, când aceasta atingea valoarea de 72,3 ani.

La nivelul județului nu se semnalează diferențe majore între durata medie a vieții pe medii de rezidență: 76,64 ani în mediul urban și 74,06 ani în mediul rural.

Durata medie a vieții înregistrată în anul 2019 la nivel național a fost peste pragul județean, situându-se la vârsta de 75,99 ani.

Indicatori statistici demografici

Deși comuna Girișu de Criș are o populație în curs de îmbătrânire, în prezent situația este mai bună decât în Zona Metropolitană Oradea. Astfel, gradul de îmbătrânire demografică la nivel local este în anul 2020 de 65,8%, ceea ce înseamnă că la 1.000 de tineri (0-14 ani) revin 658 persoane vârstnice (peste 65 ani). Prin comparație, în Zona Metropolitană Oradea gradul de îmbătrânire demografică este de 92,4%, ceea ce înseamnă că numărul vârstnicilor ce revin la 1000 de tineri este cu 40 de procente mai mare (924‰). La nivel național, populația prezintă un grad de îmbătrânire mai avansat, numărul persoanelor cu vârsta peste 65 de ani depășind cel al tinerilor de maxim 14 ani (1.116‰).

Ca urmare a numărului mare de tineri (0-14 ani), rata de dependență demografică în comuna Girișu de Criș este ușor mai ridicată decât în Zona Metropolitană Oradea. Astfel, la 1.000 de persoane adulte (15-64 ani) revine 440 persoane tinere și vârstnice. Presiunea exercitată de tineri asupra populației active este mai mare decât cea exercitată de persoanele vârstnice (raportul de dependență a tinerilor – 266‰, raportul de dependență a bătrânilor – 170‰).

Mișcarea naturală și migrația a populației

În ceea ce privește mișcarea naturală a populației, în anul 2019 în comuna Girișu de Criș au fost înregistrați 45 de nașcuți vii, cu 20% mai puțini decât în anul anterior. Cu toate acestea, comuna Girișu de Criș este una dintre localitățile Zonei Metropolitane Oradea cu cea mai ridicată rată a natalității (11,42‰ în 2019).

Numărul persoanelor decedate a înregistrat o creștere în anul 2019 față de anul precedent, ajungând de la 46 la 60 persoane (+30%). În ceea ce privește sporul natural, acesta a înregistrat o rată negativă, de -15.

În anul 2019, în comuna Girișu de Criș, a fost înregistrat un caz al unui copil sub 1 an decedat, rata mortalității infantile fiind de 22,22‰.

În ceea ce privește atât soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă), cât și soldul schimbărilor de reședință, în anul 2019, acesta a fost unul negativ. Spre exemplu, în anul 2019, numărul stabilirilor de domiciliu a fost de 100 de persoane, iar cel al plecărilor cu domiciliu a fost de 102 persoane (sold -2 persoane), numărul stabilirilor cu reședință a fost de 10 persoane, în timp ce numărul plecărilor cu reședință a fost de 60 persoane (sold -50 persoane).

I.2.3 Terenuri șilocuințe

Terenuri

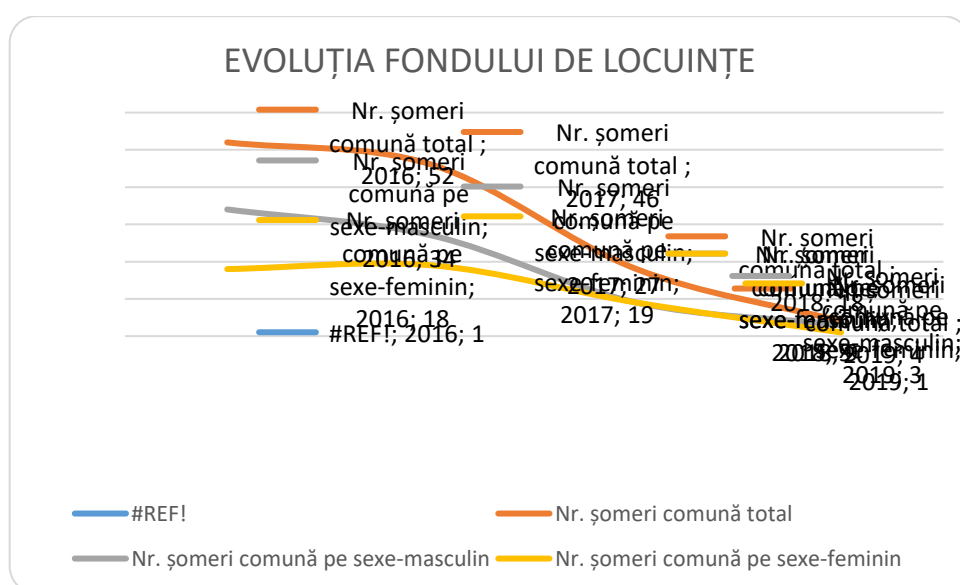
Comuna Girișu de Criș se întinde pe o suprafață de 4.478 ha, reprezentând 6,1% din suprafața totală a Zonei Metropolitane și 0,6% din suprafațajudețului Bihor.

Cea mai mare parte a suprafeței comunei este ocupată de terenurile agricole (83,6% din suprafața totală) utilizate în principal pentru cultivarea porumbului, grâului, florii soarelui și plantelor de nutreț.

Suprafața terenurilor neagricole este de 732,4 ha, în creștere cu 256,4 ha față de anul 2015.

Locuințe

Fondul de locuințe din comuna Girișu de Criș cuprindea 1.385 locuințe în anul 2020. Comparativ cu anul 2016, fondul de locuințe s-a majorat cu 285 unități, ceea ce semnifică o creștere de 25,9%. În perioada 2015-2019, fondul de locuințe din mediul rural al Zonei Metropolitane a crescut cu 6% (1.278 locuințe), iar în mediul urban cu 3,5% (3.099 locuințe).

Suprafața locuibilă existentă la sfârșitul anului 2019 în comuna Girișu de Criș a fost de 66.218 mp arie desfășurată, reprezentând 1,16% din suprafața locuibilă existentă la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. Fată de anul 2016, suprafața locuibilă a crescut cu 0,6%, reprezentând în cifre absolute 412 mp.

Așadar, la nivelul comunei Girișu de Criș suprafața medie locuibilă per locuință a ajuns la 47,8 mp în anul 2020, de la 41,1 mp în anul 2010 (creștere de 6,7 mp). Suprafața medie locuibilă per locuință în comună se situează peste pragul de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (49,25 mp) și peste cel de la nivel județean (46,8 mp/locuință).

Suprafața medie locuibilă per persoană a scăzut în perioada 2016-2020, de la 17,3 mp la 16,9 mp. Aceasta din urmă este cu 3,6 mp mai mică decât nivelul mediu al suprafeței locuibile per persoană din Zona Metropolitană Oradea.

Numărul mediu de persoane ce revin unei locuințe, în anul 2019, în comuna Girișu de Criș, este de 3 persoane/locuință, cea mai ridicată valoare de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (2,4 persoane/locuință), fiind și peste nivelul județean, regional și național de 2,4 persoane/locuință.

În perioada 2016-2019, în comună s-au finalizat 9 locuințe noi, reprezentând 0,26% din locuințele finalizate în cursul acestui interval la nivelul Zonei Metropolitane Oradea.

Condiții de locuire

Rețea comercială. Locuitorii comunei Girișu de Criș pot cumpăra din magazinele comunei atât produse alimentare cât și nealimentare, dar își pot face cumpărăturile și din piețe, galerii comerciale și supermarketuri din municipiul Oradea - Auchan, Practiker, Mobexpert, Era Shopping Park, Carrefour, Momax, Dedeman.

Rețea bancară. Pentru servicii bancare locuitorii comunei apelează la sucursalele și agențiile principalelor bănci de pe piața națională din municipiul Oradea: OTP Bank, Raiffeisen Bank, ING Bank, CEC, Banca Comercială Carpatica, BCR, Banca Românească, Banca Transilvania, BRD, Italo Romena.

Telecomunicații. Companii private asigură accesul populației din comuna Girișu de Criș la servicii de telefonie fixă și mobilă, internet și cablu TV. De asemenea, Poșta Română oferă servicii de corespondență și coletărie prin intermediul oficiului poștal din comună.

I.2.4 Infrastructură și echiparea teritoriului

Rețeaua de alimentare cu apă potabilă, de canalizare și epurare a apelor uzate

Comuna Girișu de Criș dispune de o rețea de distribuție a apei potabile (în lungime de 28,1 km) și de o rețea de canalizare menajeră (în lungime de 18,8 km) realizată și gestionată de Compania de Apă Oradea în cadrul contractului de delegare a serviciului respectiv de utilitate publică prin Programul Operațional Sectorial de Mediu 2007-2013. Din cele 1.317 gospodării existente la nivelul comunei în anul 2019, 1.111 de gospodării sunt racordate la rețeaua de canalizare menajeră.

Infrastructura rutieră

Comuna este traversată de drumul județean DJ797, aflându-se la o distanță de aproximativ 12 km de municipiul Oradea și este străbătută de drumul județean DJ 797A pe o lungime de aproape 5 km. La nivel local există drumuri comunale asfaltate, precum DC Tărian sau DC Girișu de Criș, dar și drumuri comunale neasfaltate. Conform Primăriei Girișu de Criș, lungimea totală a drumurilor comunale este de 6,4 km, din care 0,6 km sunt asfaltate (9,3%), 2,5 km sunt pietruite (39%) și 3,3 km sunt de pământ (51,7%). Lungimea drumurilor agricole este de 45 km, lungimea trotuarelor existente este de 1,5 km în timp ce lungimea necesară a trotuarelor la nivelul comunei ar fi de aproximativ 28,5 km.

În comuna Girișu de Criș nu există piste ciclabile, în schimb există nevoia de a amenaja astfel de trasee dedicate care să permită accesul înspre/dinspre Municipiul Oradea atât pentru

cetățenii comunei, locuitorii zonei cât și pentru turiști. Lungimea necesară de piste ciclabile este de aproximativ 20 de km.

I.2.5 Servicii publice

Educație

Unități de învățământ

Potrivit Institutului Național de Statistică, în comuna Girișu de Criș (sat Tărian) funcționează o unitate de învățământ preuniversitar (Școala Gimnazială nr.1). Pe lângă aceasta, la nivel local mai există și 2 grădinițe cu program normal și prelungit, ambele situate în satul Tărian.

Populația școlară

Populația școlară din comuna Girișu de Criș totalizează 226, adică aproximativ 0,38% din populația școlară din Zona Metropolitană Oradea, în scădere cu 36,73% față de anul 2013, când numărul total de elevi era de 309.

Cadrele didactice

În unitățile educaționale din comuna Girișu de Criș și desfaceșoară activitatea 14 cadre didactice, din care 4 în învățământul preșcolar și 10 în învățământul preuniversitar. Cadrele didactice de la nivel local reprezintă 0,33% din personalul didactic din localitățile din Zona Metropolitană Oradea.

În anul 2018 numărul de cadre didactice s-a redus cu 15 persoane față de anul 2010 (-51,7%), crescând implicit și raportul de elevi la personalul didactic.

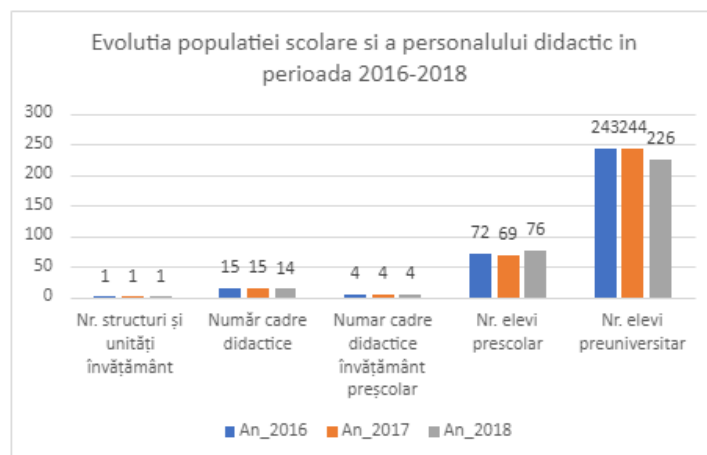
În anul 2018, la un cadru didactic reveneau 16,14 elevi, cu 13,74% mai mulți decât în Zona Metropolitană Oradea. În ceea ce privește raportul cadrelor didactice în învățământul preșcolar la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, la un profesor reveneau în medie 19 elevi, cu 4 elevi mai puțin decât în anul 2013.

Infrastructură și dotări educaționale

Infrastructura școlară din comuna Girișu de Criș este formată din 21 săli de clasă (1% din sălile de clasă din mediul rural al ZMO), 2 laboratoare școlare (3,7% din laboratoarele din mediul rural al ZMO), 1 teren de sport (6,25% din terenurile de sport din mediul rural al ZMO) și 19 PC-uri (5,86% din PC-urile din mediul rural al ZMO).

Din elementele infrastructurii școlare, un grad mai ridicat de suprasolicitare este întâlnit în cazul PC-urilor. La un PC revin 11,9 elevi, reprezentând o valoare mai crescută față de situația la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (8,8 elevi/PC).

Numărul de elevi raportat la sălile de clasă din unitățile școlare din Girișu de Criș este de 10,7 persoane, de aproape 2,5 ori mai mic decât în Zona Metropolitană Oradea (27,3 elevi/sală de clasă). Totodată, la un laborator școlar revin 113 elevi iar la un teren de sport revin 226 de elevi.

Cultură

În comuna Girișu de Criș funcționează 1 bibliotecă, din care una publică în satul Tărian. Fondul de carte al acesteia se ridică la circa 5.500 volume. În unitățile școlare preuniversitare din localitate există două biblioteci școlare, având fiecare peste 1.000 de volume.

Infrastructura culturală cuprinde și căminele culturale, în comuna Girișu de Criș funcționând două astfel de structuri (câte una în fiecare sat component). Căminul cultural din reședința comunei a fost inaugurat în anul 2003, fiind realizat în parteneriat cu Colegiul King Williams din Insula Man, Marea Britanie.

De asemenea, începând cu anul 2011 în comună a fost înființat Muzeul Satului Girișu de Criș. Alături de alte 58 localități din partea de nord-vest a României (printre care și comuna Borș, Biharia, Cetariu), comuna Girișu de Criș este membră a Asociației Localităților de Frontieră Bihor de Dezvoltare a Teritoriilor, asociație care activează pentru dezvoltarea economică și culturală a teritoriului situat de-a lungul frontierei în parteneriat cu partea ungară.

În comuna Girișu de Criș se organizează anual mai multe manifestări culturale. În colaborare cu autoritățile din Apateu și Hărșand, din Ungaria, sunt inițiate anual activități culturale comune legate de Zilele prieteniei româno-maghiare. Totodată, participanți din țara vecină sunt chemați la alte evenimente. Spre exemplu, în luna mai a anului 2005 s-a desfășurat prima ediție a „Zilelor satului Tărian” manifestare cultural – sportivă la care au fost invitați să participe atât localnici cât și invitați din comunele învecinate, atât din țară cât și din Ungaria. Comuna Girișu de Criș se mândrește cu titlul de "Sat european", decernat de Delegația Comisiei Europene în România în anul 2005. În ceea ce privește obiectivele culturale de la nivel local, se remarcă în primul rând numeroasele așezări și situri arheologice care datează încă din Hallstat, Epoca bronzului, etc. Un alt obiectiv este Așezarea fortificată din zona Alceu care datează din epoca bronzului, dar și alte așezări existente încă din secolul I î.Ch.

Datinile și obiceiurile populare sunt specifice zonei, păstrându-se, în principal, obiceiurile creștinești legate de evenimente religioase importante (Ritualul și înconjuratul bisericii” cu ocazia Sărbătorilor Pascale, „Jeșitul la holde” la Sărbătoarea Rusaliilor, „Hramul bisericii”, obiceiurile legate de botez, înmormântări, parastasuri). De asemenea, un rol aparte îl joacă tradițiile de iarnă, precum colindatul din Ajunul Crăciunului și Anului Nou: „Viflaimul”, „Steaua”, „Pomul”, „Capra”, „Plugușorul”, „Sorcova” și altele.

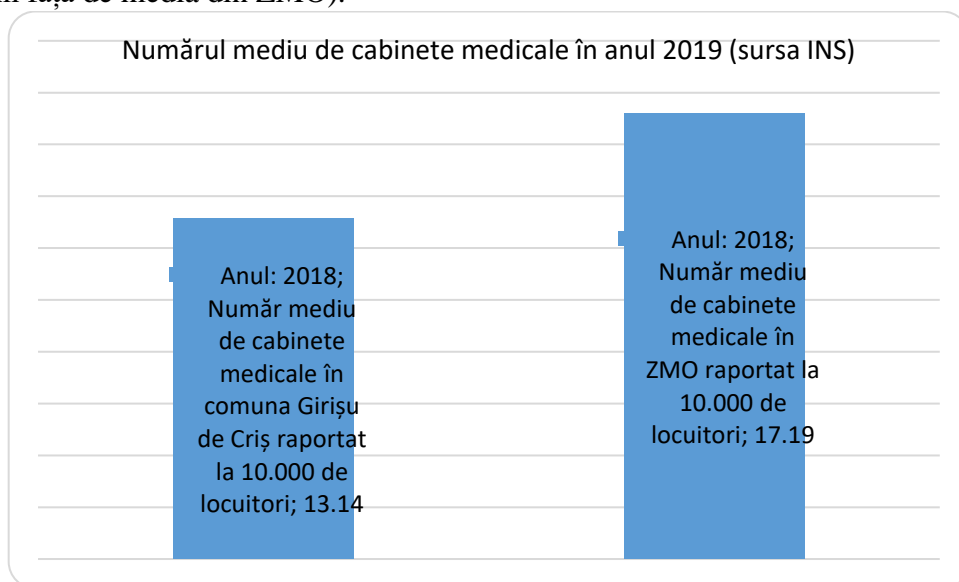
Sănătate

Unități sanitare și personal medical

În anul 2018, funcționau în comuna Girișu de Criș: 3 cabinete medical de familie, 1 cabinet stomatologic și 3 farmacii. Investigații de specialitate nu se pot realiza la nivel local, populația fiind nevoită să apeleze la infrastructura medico-sanitară din municipiul Oradea sau alte

localități învecinate. În ceea ce privește serviciile medicale din comuna Girișu de Criș, acestea sunt prestate de 3 medici de familie, 1 medic stomatolog, 2 farmaciști și 4 persoane angajate ca personal mediu sanitar.

Raportând infrastructura sanitară la numărul de locuitori, putem afirma că în comuna Girișu de Criș este nevoie de suplimentarea numărului de cabinete medicale de familie și stomatologice. Astfel, la 10.000 de locuitori revin 13,14 cabinete medicale de familie (valoare mai scăzută față de media ZMO, de 17,9 cabinete medicale), 13,14 cabinete stomatologice (cu 34% mai puțin față de media din ZMO) și 5,1 farmacii sau puncte farmaceutice (cu 56% mai puțin față de media din ZMO).

Salubritate

Conceput cu scopul de a alinia Bihorul la standardele europene privind salubritatea, proiectul "Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Bihor" (SMID) va reforma modul în care sunt gestionate deșeurile produse de locuitorii județului.

Demarat în 2009, cu menirea de a asigura colectarea deșeurilor menajere de la toți bihoreni și de a eficientiza colectarea separată a deșeurilor care pot fi reciclate sau valorificate, proiectul este finanțat din fonduri europene și se încadrează la categoria "proiecte de tip major", ceea ce înseamnă că a fost evaluat direct de către Comisia Europeană.

Finanțarea totală a proiectului este de 200 de milioane de lei, titularul proiectului fiind Consiliul Județean Bihor, iar beneficiare sunt toate unitățile administrativ-teritoriale de pe raza județului. Implementarea sistemului o asigură Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Ecolect Group.

Obiectivele declarate ale proiectului sunt următoarele: colectarea deșeurilor de la întreaga populație a județului; implementarea colectării separate a deșeurilor reciclabile atât în mediul urban, cât și în mediul rural; realizarea unui grad cât mai mare de valorificare a deșeurilor municipale și asigurarea îndeplinirii țințelor privind deșeurile de ambalaje; reducerea cantității de deșeurii biodegradabile la depozitare prin compostare și alte metode de tratare astfel încât să se asigure atingerea țințelor legislative; gestionarea corespunzătoare a fluxurilor speciale de deșeurii (deșeurii municipale periculoase, deșeurii voluminoase, deșeurii de echipamente electrice și electronice, nămoluri rezultate de la stațiile de epurare orășenești); colectarea și valorificarea potențialului util din deșeurii din construcții și demolări; închiderea depozitelor neconforme. Așadar, va oferi soluții conforme nu doar cu legislația europeană în materie de salubritate, ci și cu necesitățile și pretențiile cetățenilor de azi.

Proiectul respectiv a prevăzut împărțirea județului în șapte zone, fiecare din acestea urmând să fie deservită de un operator de salubritate desemnat în urma unei licitații publice.

Zonele sunt compuse din următoarele unități administrativ-teritoriale:

- 1A – Oradea;
- 1B – Biharia, Borș, Ceica, Cetariu, Copăcel, Drăgești, Girișu de Criș, Hidișelu de Sus, Holod, Ineu, Lăzăreni, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Săcădat, Sânmartin, Sântandrei, Sârbi, Spinuș, Tileagd, Vârciorog, Husasău de Tinca, Gepiu, Sălard și Toboliu;
- 2 - Aleșd, Aștileu, Aușeu, Borod, Bratca, Brusturi, Bulz, Lugașu de Jos, Măgești, Șinteu, Șuncuiuș, Țețchea, Vadu Crișului;
- 3 - Salonta, Avram Iancu, Batăr, Cefa, Ciumeghiu, Cociuba Mare, Mădăras, Olcea, Tinca, Tulca, Sânicolau Român;
- 4 - Beiuș, Nucet, Ștei, Vașcău, Budureasa, Buntești, Căbești, Căpâlna, Cărpinet, Câmpani, Criștioru de Jos, Curățele, Dobrești, Drăgănești, Finiș, Lazuri de Beiuș, Lunca, Pietroasa, Pocola, Pomezue, Răbăgani, Remetea, Rieni, Roșia, Sâmbăta, Șoimi, Târcaia, Uileacu de Beiuș;
- 5 - Marghita, Abram, Abrămuț, Boianu Mare, Balc, Buduslău, Chișlaz, Derna, Popești, Suplacu de Barcău, Tăuteu, Vișoara;
- 6 - Săcuieni, Valea lui Mihai, Sâniob, Cherechiu, Curtuișeni, Diosig, Roșiori, Sălacea, Șimian, Tarcea, Tămășeu, Cetariu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Sînmartin, Sântandrei, Sălard, Toboliu.

În comuna Girișu de Criș populația are acces la servicii de salubritate, fiind singura localitate din Zona Metropolitană Oradea care dispune de serviciu propriu de salubritate.

Metoda de eliminare a deșeurilor colectate din comună constă în depozitarea în centrul ecologic de deșeuri din municipiul Oradea (primul depozit ecologic din regiune). La depozitarea deșeurilor în acest centru au recurs toate localitățile din Zona Metropolitană Oradea. Operatorul care de ocupă de administrarea depozitului este S.C. Ecobihor S.R.L. Oradea.

Cantitatea totală de deșeuri colectată în anul 2019 la nivelul comunei Girișu de Criș este de 415,77 tone, aproape dublu față de anul 2014, când s-au colectat 205 tone. Din această cantitate, 385,74 tone au reprezentat deșeuri menajere, 13,2 tone, carton, și 16,83 tone, plastic. Tarifele aferente serviciului de salubritate aprobate pentru anul 2019 au fost 5,2 lei/pers/lună în cazul persoanelor fizice, respectiv de 80 lei/lună, în cazul persoanelor juridice.

Situații de urgență

În apropierea comunei Girișu de Criș funcționează trei detașamente ale ISU Crișana: Detașamentul 1 Pompieri Oradea, Detașamentul 2 Pompieri Oradea și Garda de Intervenție 1 Mai. În cadrul Detașamentului 1 Pompieri Oradea funcționează, începând cu anul 1993, Serviciul Mobil de Urgență Reanimare și Descarcerare (SMURD). Totodată, începând cu anul 2005 a fost înființată și o grupă de salvatori de la înec.

Comuna Girișu de Criș dispune de un Serviciu de voluntari pentru intervenții în situații de urgență. Conform ISU Crișana, serviciul din Girișu de Criș se numără printre serviciile voluntare care au o dotare corespunzătoare din punct de vedere al echipamentelor de protecție și intervenție.

Serviciul de pompieri a luat ființă cu ajutorul guvernului din Insula Man, care a donat în acest scop două mașini speciale de intervenții și a asigurat instruirea voluntarilor. În prezent, Serviciul de voluntari pentru intervenții în situații de urgență cuprinde un număr de 2 voluntari și dispune de 1 mașina de intervenție și 1 pompă de apă. De asemenea, la nivelul fiecărei străzi, au fost montați hidranți care pot asigura alimentarea cu apă, în caz de incendiu. În ceea ce privește sistemul de alarmare a populației în cazul unor situații de urgență, la nivelul

comunei Girișu de Criș există 2 dispozitive de alarmare: la nivelul Primăriei Comunei respectiv al Administrației Bazinale Crișuri (situat în zona Căminului Cultural din satul Girișu de Criș). Pentru asigurarea intervențiilor în situații de urgență, au fost identificate următoarele drumuri de acces pe rute ocolitoare cu circulație redusă: DC 74 Girișu de Criș-Borș, DE 300 Livada-Girișu de Criș, DE 258, DE 259, nr. cadastral 1145 Sântandrei-Palota-Tărian, DE nr.196 Toboliu-Girișu de Criș.

Siguranță și ordine publică

La nivel local, serviciile de siguranță și ordine publică sunt asigurate de Poliția Rurală Girișu de Criș, acest post aparținând de circumscripția judiciară a Poliției Municipiului Oradea. De asemenea, la nivelul comunei Girișu de Criș, funcționează și serviciul de poliție locală aflat în subordinea Consiliului Local al comunei Girișu de Criș.

Transport public

Populația din comuna Girișu de Criș beneficiază de un serviciu comercial de transport public prin curse regulate organizat de Consiliul Județean Bihor prin contractarea traseelor cu diverși operatori privați. Având în vedere faptul că, comuna Girișu de Criș nu face parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Transregio, serviciul de transport prestat la nivelul comunei, pe relația Girișu de Criș-Oradea și retur, nu este unul de tip integrat. În consecință, Consiliul Local nu are competența să aprobe programul de transport, stațiile și tarifele pentru cetățenii comunei, acestea fiind decise de către operatorii de transport privați, respectiv de Consiliul Județean Bihor, în baza procedurii de licitație organizată privind atribuirea licenței de traseu pentru efectuarea serviciului de transport prin curse regulate la nivel județean.

I.2.6 Dezvoltare economică

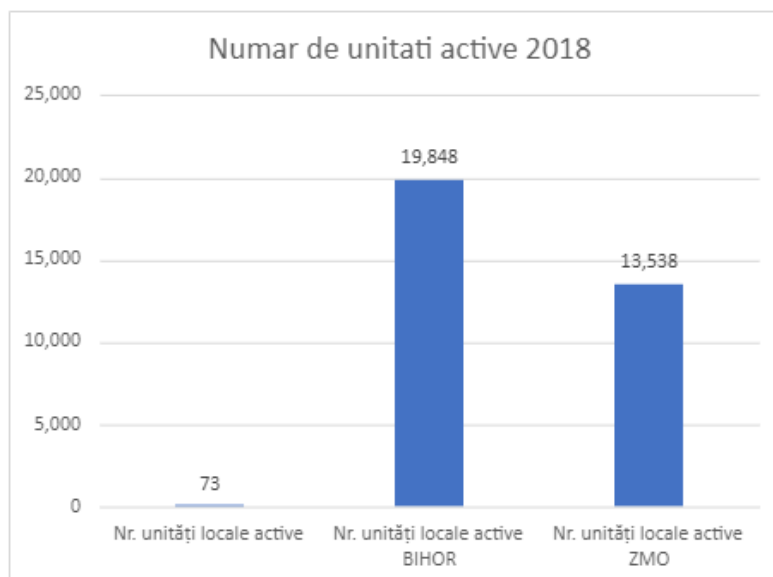
Demografia unităților locale active

Numărul unităților locale active

În județul Bihor, în anul 2018 figurau 19.848 unități locale active, în creștere cu 18,4% față de anul 2013, reprezentând 24,2% din unitățile locale active de la nivelul Regiunii Nord Vest, fiind al doilea județ din regiune, după județul Cluj. Din totalitatea unităților locale active din județul Bihor, 88,6% erau microîntreprinderi (0-9 salariați), 9,5% întreprinderi mici (10-49 salariați), 1,6% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) și 0,3% întreprinderi mari (250 salariați și peste).

În comuna Girișu de Criș au fost active 73 de unități locale, în anul 2018, reprezentând 0,54% din totalitatea unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea. Unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea reprezintă 68,2% din totalul unităților active din județul Bihor.

Raportat la populația existentă în comună, densitatea întreprinderilor este de 18,5 întreprinderi/1000 locuitori, în creștere față de anul 2013, când era de 14 întreprinderi/1.000 locuitori. Cu toate acestea, densitatea întreprinderilor din comuna Girișu de Criș se situează sub valorile de 48,7‰ de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, de 34,33 întreprinderi/1.000 locuitori în județul Bihor, de la nivel regional (31,21‰) și național (28,11 întreprinderi la 1.000 locuitori).

În anul 2018, sectorul serviciilor cuprindea 30,7% din totalul unităților locale active la nivel județean, fiind urmat de: comerț (30,1%), industrie (11,5%), construcții (9,4%) și agricultura (4,6%).

În anul 2018 în comuna Girișu de Criș, în funcție de numărul unităților locale active, cele mai importante sectoare economice sunt: comerțul (34,3%), sectorul serviciilor (17,8%), sectorul construcțiilor (15,1%), industrie (12,3%) și transport (11%). Sectorul agricol cuprinde 9,6% din unitățile locale active din comună.

Cifra de afaceri a unităților locale active

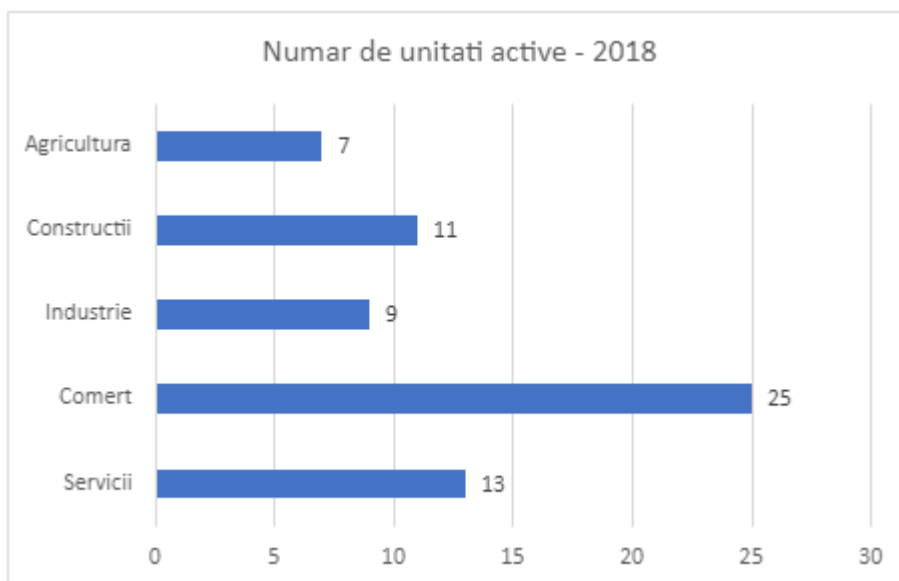
Cifra de afaceri realizată în anul 2018 de către unitățile locale active din județul Bihor a fost de 39.681 milioane lei, înregistrându-se astfel o creștere față de anul 2013, când totaliza 26.834 milioane lei.

În anul 2018, din cifra de afaceri realizată la nivel județean, 76,1% se datorează unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea.

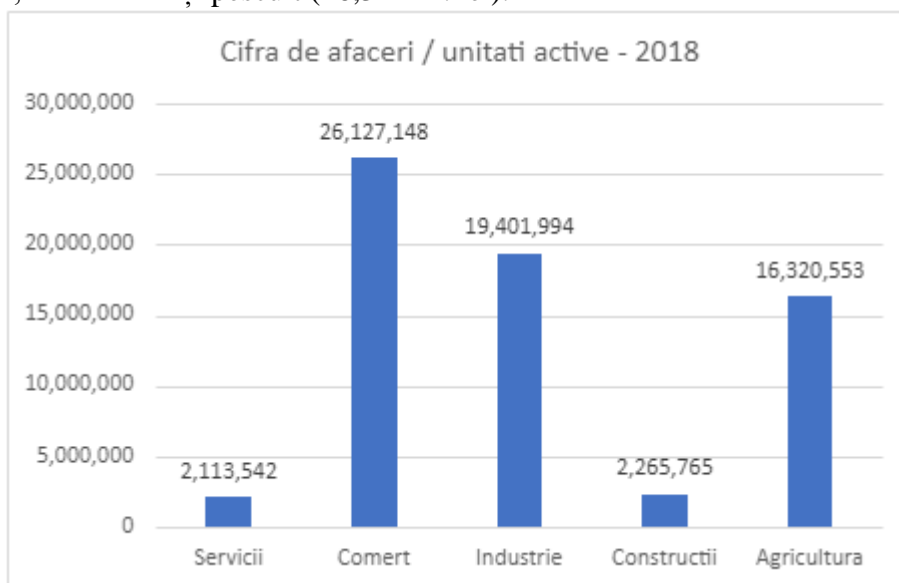
În același an, unitățile locale active din comuna Girișu de Criș au realizat 82,05 milioane RON, în creștere cu 56% față de anul 2013. Cifra de afaceri realizată de unitățile locale active din comuna Girișu de Criș reprezintă 0,2% din cifra de afaceri realizată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea și 0,14% din cifra de afaceri realizată de unitățile locale active din județul Bihor.

Atât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, cât și la nivel județean, regional și național, unitățile locale active din comerț realizează cea mai ridicată cifră de afaceri, acestea fiind urmate de unitățile locale active din industrie.

În comuna Girișu de Criș, unitățile locale active din comerț au realizat cea mai ridicată cifră de afaceri, reprezentând 31,8% din cifra de afaceri totală. De asemenea, sectorul industriei este unul din principalele sectoare din comună, unitățile locale active realizând 23,6% din cifra de afaceri totală.

Activitățile economice care au realizat cea mai însemnată cifră de afaceri la nivelul unităților locale active din Girișu de Criș au fost reprezentate de Comerț (26,12 mil. lei), Industrie (19,40 mil. lei), Transport, depozitare și alte servicii (17,80 mil. lei), Construcții (6,7 mil. lei), Agricultură, silvicultură și pescuit (16,32 mil. lei).

Forța de muncă

Resursele de muncă

Resursele de muncă din județul Bihor, în anul 2018, erau 357,5 mii persoane, în scădere față de anul 2013, când erau 375,9 mii persoane. Astfel, față de anul 2013 resursele de muncă de la nivelul județului au scăzut cu 5,14% (-18.4 mii persoane).

Populația ocupată civilă la nivelul anului 2018 era de 261,5 mii persoane, în scădere față de anul 2013 cu 1,9%, când se înregistra valoarea de 266,4 mii persoane. Populația ocupată civilă la nivelul județului Bihor a cunoscut o evoluție în creștere ușoară, în perioada 2016-2018, de la 259,6 mii persoane, în anul 2016, la 261,5 mii persoane, în anul 2018.

Rata de ocupare a resurselor de muncă în 2018 pentru județul Bihor era de 73,1%, în creștere față de anul 2013, când era de 70,9%.

Rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Bihor este mai ridicată față de cea înregistrată la nivelul Regiunii Nord Vest (72,1%) și față de nivelul național (68,7%). De altfel, pe perioada analizată, rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Bihor se menține superioară celor de la nivel regional și național.

Salariați

Numărul mediu al salariaților din comuna Girișu de Criș a fost de 388 în anul 2018, cu 134 mai multe decât în anul 2013 (+ 52,7%).

Numărul mediu al salariaților din comuna Girișu de Criș reprezintă 0,35% din totalul salariaților din Zona Metropolitană Oradea.

Câștigul salarial mediu net lunar

În anul 2018, câștigul salarial mediu net lunar în județul Bihor a fost de 2.087 lei, ușor mai scăzut decât cel înregistrat la nivelul Regiunii Nord Vest (2.419 lei) și cel de la nivel național (2.642 lei). Raportat la salariul mediu net de la nivel național, cel înregistrat la nivelul județului Bihor reprezenta aproximativ 78,9%.

Ca evoluție, se înregistrează o tendință de accentuare a decalajelor dintre salariul mediu net lunar la nivelul județului Bihor și cel de la nivel regional și, mai ales, național.

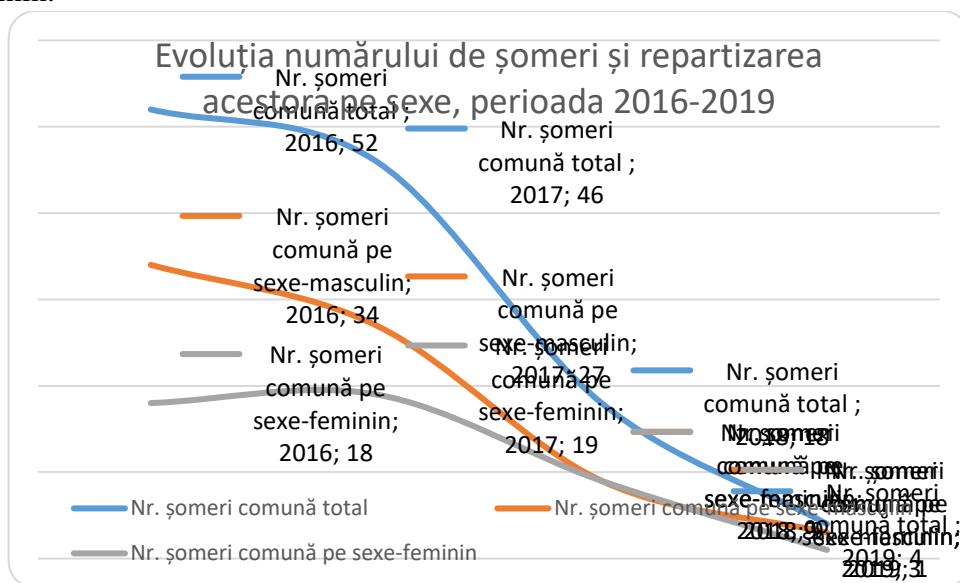
Numărul șomerilor

La nivelul anului 2018 rata șomajului în județul Bihor a fost de 1,5% în scădere față de anul 2016, când se înregistra o rată a șomajului de 3,7%.

Acest indicator este inferior celui de la nivel regional (2,3%) și național (3,3%). De altfel, rata șomajului la nivelul județului Bihor înregistrează, în ultimii ani, valori semnificativ mai reduse decât cele de la nivel regional și, în special, național.

La sfârșitul anului 2019, în comuna Girișu de Criș erau înregistrați în scădere cu 93,2% față de anul 2016 și reprezentând 0,5% din șomerii din Zona Metropolitană Oradea.

Din totalul șomerilor din comuna Girișu de Criș, 75% sunt de sex masculin și 25% sunt de sex feminin.

Agricultură

Calitatea solurilor

Solul este o materie complexă din punct de vedere al compoziției minerale, organice și organo-minerale, reprezintă sursa principală de aprovizionare a plantelor cu elemente nutritive, asigurând perpetuarea florei și faunei în numeroase lanțuri trofice. Este constituit din punct de vedere fizic, din particule solide, apă și aer. Acestea, împreună cu depunerile de natură organică și anorganică pe sol conduc la accelerarea proceselor fizico-chimice care au loc la nivelul solului în mod continuu.

Terenurile agricole ale județului Bihor sunt acoperite cu o varietate mare de tipuri de sol. Predomină solurile luvice și luvisolurile, reprezentând 105.602 Ha, adică o suprafață de 29,07%, urmând în ordine descrescândă de brune eumezobazice, soluri aluviale, brune argiloiluviale, cernoziomuri, etc. Cele mai mici suprafețe sunt reprezentate de planosoluri, reprezentând 390 Ha, solurile brun roșcate 320 Ha și brun roșcate luvice 279 Ha.

Solurile din zona Metropolitană Oradea se înscriu în categoria solurilor cu clase de bonitate ridicate, fiind favorabile agriculturii.

Repartiția terenurilor agricole

Cea mai mare parte a suprafeței comunei Girișu de Criș este ocupată de terenurile agricole (89,6% din suprafața totală), utilizate, în principal, pentru cultivarea porumbului, grâului, plantelor de nutreț și florii soarelui.

Terenurile neagricole ocupă o suprafață de 476 ha, reprezentând 10,4% din totalul fondului funciar.

Județul Bihor se remarcă prin potențialul agricol, având o productivitate medie la hectar a principalelor culturi ridicată comparativ cu nivelul regional și național. De asemenea, Zona Metropolitană Oradea poate fi caracterizată de același potențial agricol.

În anul 2019, conform Direcției Agricole Bihor, erau înscrise 15 grupuri de producători de produse agricole vegetale și animale la nivelul județului Bihor, dintre care 10 activează în Zona Metropolitană Oradea. La nivelul comunei Girișu de Criș nu funcționează niciun grup de producători.

Zootehnie

Conform datelor existente la nivelul comunei, în anul 2020, erau înregistrate 397 bovine, 1.620 oi, 30 capre, 10 cai și 30.988 păsări.

Pomicultură

În Zona Metropolitană Oradea se regăsesc peste o treime din suprafețele cu livezi și pepiniere pomicole din județul Bihor. Din localitățile componente Zonei Metropolitane se disting municipiul Oradea și comuna Paleu, care dețin 96,8% din terenurile ocupate de livezi și pepiniere pomicole din arealul studiat.

În județul Bihor, principalele livezi sunt cele de prune, mere, pere, piersici și nectarine, caise, vișine, zarzăre și nuci.

Piscicultura

Rețeaua hidrografică și condițiile climatice ale județului Bihor oferă posibilitatea dezvoltării sectorului piscicol.

Cu toate acestea, la nivelul comunei Girișu de Criș nu există nici o amenajare piscicolă.

Industrie și construcții

Industrie

Situarea favorabilă pe granița de vest, dezvoltarea industrială a zonei, o infrastructură bine dezvoltată precum și forța de muncă disponibilă și calificată în ramuri diverse, sunt atribute specifice județului Bihor. Principalele ramuri industriale ale județului Bihor sunt: Astfel, se remarcă industria de prelucrare, în special: computere, electronică și optică; industria textilă și de confecții; mase plastice și produse nemetale precum și industria mobilei.

În clasamentul sectoarelor economice la nivelul comunei Girișu de Criș, industria ocupă locul al patrulea, cu o pondere de doar 6,4% din totalul cifrei de afaceri generată de unitățile economice la nivelul comunei, după comerț (52%), servicii (25,3%) și agricultură (9,8%) însă înaintea sectorului de transport rutier de mărfuri (6,04%).

În anul 2018, în județul Bihor au fost înregistrate 2.288 unități locale active în industrie, în creștere, față de anul 2013 când erau înregistrate 2.006 unități locale active în acest domeniu. Aceste întreprinderi realizau o cifră de afaceri de 12,061 mil. Lei, în creștere cu 31,5% față de anul 2013.

În același an, în Zona Metropolitană Oradea funcționau 63,3% din unitățile locale active la nivel de județ, totalizând 73,6% din cifra de afaceri județeană, la nivelul sectorului industrial. Cele 9 unități locale active din sectorul industrie din comuna Girișu de Criș au realizat, în anul 2018, o cifră de afaceri de 19,40 milioane lei, reprezentând doar 0,22% din cifra de afaceri din sectorul industrial a unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea.

În comuna Girișu de Criș, principalele ramuri industriale sunt: Extracția pietrei, nisipului și argilei, Fabricarea altor produse chimice, Fabricarea altor produse prelucrate din metal, Fabricarea materialului rulant, Fabricarea de construcții metalice.

Construcții

Sectorul de construcții este unul din sectoarele importante ale economiei județului Bihor, generând o cifră de afaceri de 2.121 milioane lei la nivelul anului 2018, în creștere cu 597 milioane lei față de anul 2010.

În anul 2018, în sectorul de construcții au fost înregistrate 1.870 unități locale active la nivelul județului Bihor, în creștere, cu 22,7% față de anul 2013. În Zona Metropolitană Oradea funcționau 64,01% din unitățile locale active din județ, realizând 80,7% din cifra de afaceri județeană în cadrul sectorului de construcții.

Comuna Girișu de Criș deține în anul 2018, 11 unități locale active în sectorul construcții, reprezentând doar 0,9% din întreprinderile din acest sector de la nivel zonal. Cifra de afaceri înregistrată a acestora a fost de 2,26 milioane lei, adică 0,13% din cifra de afaceri a unităților locale active din construcții din ZMO.

La nivelul comunei Girișu de Criș, se remarcă o creștere a numărului de autorizații de construcție eliberate, de la 36, în anul 2015 la 45, în anul 2019.

Comerț și servicii

Comerț

Sectorul comerțului este cel mai important sector economic la nivelul județului, având o contribuție de 40,3% în cadrul cifrei de afaceri.

În anul 2018, în sectorul de comerț au fost înregistrate 5.984 unități locale active (în creștere cu 140 de unități față de anul 2013), care au realizat o cifră de afaceri de 16.030 milioane lei. În Zona Metropolitană Oradea, unitățile locale active în domeniul comerțului au realizat 77,3% din cifra de afaceri la nivel județean.

În anul 2018, în comuna Girișu de Criș erau înregistrate 25 unități locale active în comerț, reprezentând 0,6% din totalul cifrei de afaceri la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. Acestea au realizat o cifră de afaceri de 26,12 mil. lei, adică 0,21% din cifra de afaceri din Zona Metropolitană Oradea.

Servicii

În anul 2018 numărul unităților locale active din servicii de la nivelul județului Bihor a fost de 6.096 unități, în scădere față de anul 2013 (când se înregistra un număr de 6.748 unități), acestea realizând o cifră de afaceri de 10.144 milioane de lei. Astfel, comparativ cu anul 2013, se observă o creștere a cifrei de afaceri pentru unitățile locale active din servicii cu 113,8%. În comuna Girișu de Criș au fost înregistrate 0,27% din unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea din sectorul serviciilor (13 unități locale active), acestea realizând 0,02% din cifra de afaceri de la nivelul zonei, în anul 2018.

Structuri de sprijinire a mediului de afaceri

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Bihor

Este o organizație independentă, neguvernamentală și non-profit, care sprijină înființarea și dezvoltarea afacerilor în județul Bihor, punând la dispoziția celor interesați o gamă largă de servicii specializate: asistență pentru înființarea unei afaceri și întocmirea documentației necesare; informații referitoare la surse de finanțare a afacerilor și la modul de accesare a acestora; întocmirea de planuri de afaceri, studii de piață, planuri de marketing, proiecte pentru obținerea de finanțări nerambursabile și rambursabile; promovarea potențialului economic al firmelor din județ pe piața națională și internațională; găsirea de parteneri de afaceri și medierea contactelor de afaceri; informații referitoare la firmele din județ; eliberarea de certificate de origine a mărfurilor, a certificatelor de forță majoră, vizarea facturilor și a altor documente comerciale; eliberarea de recomandări și certificate de bonitate; consultanță de afaceri, financiar-contabilă, juridică; asistență juridică la încheierea și derularea contractelor comerciale; organizarea de târguri și expoziții, misiuni economice, parteneriate de afaceri, în țară și în străinătate; programe de pregătire profesională, programe de instruire în domeniul afacerilor, seminarii; acces la biblioteca instituției; arbitraj comercial; înscrierea gajurilor în arhiva electronică de garanții reale mobiliare.

Oficiul Registrului Comerțului Bihor

Oficiul Registrului Comerțului este instituția abilitată de lege să efectueze înregistrarea firmelor în județul Bihor. Pe lângă activitatea de înregistrare propriu-zisă, această instituție oferă și servicii de consiliere pentru înființarea unei afaceri, de întocmire a actelor necesare și reprezentare în fața instanțelor competente să autorizeze înființarea firmei, precum și de obținere a avizelor necesare desfășurării activității.

Etapele ce trebuie parcurse pentru înființarea unei afaceri sunt: rezervarea denumirii; întocmirea actului constitutiv; alcătuirea dosarului de înmatriculare; obținerea avizelor; înmatricularea societății.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord Vest - Biroul Județean Bihor

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Vest acționează în județul Bihor prin intermediul Biroului Județean, în scopul implementării la nivel local a politicii de dezvoltare regională.

Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, organism executiv al Consiliului pentru Dezvoltare Regională, prin competențele sale de planificare strategică este forța motrice a dezvoltării durabile a regiunii.

Agencia susține dezvoltarea și interesele de dezvoltare ale comunităților locale, fiind puntea de legătură între acestea, autoritățile naționale și instituțiile europene relevante.

Agencia urmărește implementarea politicilor de coeziune economică și socială la nivelul regiunii, promovează și implementează programe de dezvoltare și asigură serviciile necesare comunităților și investitorilor pentru maximizarea beneficiilor economice și sociale la nivelul regiunii.

Agencia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Bihor

Agencia Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Bihor oferă angajatorilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă următoarele servicii: măsuri pentru stimularea ocupării forței de muncă prin creșterea șanselor de ocupare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; măsuri pentru stimularea angajatorilor în vederea încadrării în muncă a șomerilor și crearea de noi locuri de muncă.

Federația Patronilor Bihor

Federația Patronilor Bihor este o organizație non-guvernamentală, apolitică, non profit, înființată în anul 1991, cu statut și personalitate juridică proprie. Scopul Federației este sprijinirea inițiativei particulare și reprezentarea intereselor oamenilor de afaceri din județul Bihor.

Federația Patronilor Bihor este cea mai veche organizație patronală județeană din țară.

Principalul rol asumat este de a veni în întâmpinarea problemelor generale și punctuale ale firmelor bihorene și de a ajuta la soluționarea lor. Acționează în direcții pe care le-au considerat prioritare pentru mediul economic și pentru interesele membrilor.

În vederea sprijinirii dezvoltării sectorului de afaceri, Federația Patronilor Bihor colaborează cu organizații similare din țară și din străinătate, precum și cu un număr însemnat de organizații și instituții finanțatoare.

Asociația Firmelor Bihorene

Este o organizație patronală care își propune să reprezinte în mod real cele peste 30.000 de societăți comerciale active din județul Bihor.

La inițiativa înființării AFB au subscris, ca membri fondatori, managerii celor mai importante 50 de firme din județul Bihor.

Printre obiectivele strategice urmărite de AFB:

- Dezvoltarea și promovarea culturii antreprenoriale
- Satisfacerea necesităților specifice activității societăților comerciale și a întreprinzătorilor independenți prin activități de reprezentare, asistență, consultanță și instruire
- Crearea unui mediu favorabil activităților economice private și stimulativ pentru investițiile autohtone și străine
- Sprijinirea consolidării și dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii
- Creșterea competitivității mediului de afaceri prin stimularea accesului la inovație și cercetare
- Dezvoltarea întreprinderilor private în concordanță cu principiile dezvoltării durabile
- Dezvoltarea capitalului uman în economie
- Modernizarea rolului autorităților administrației publice centrale și locale, în sensul orientării către organizații, firme și cetățeni și creșterii eficienței activității.

Asociația pentru Promovarea Turismului din Oradea și regiune

Membrii fondatori sunt S.C. Eurobusiness Parc S.A., Societatea Lotus Center, Societatea Calipso S.A.- Double Tree by Hilton Oradea, Societatea Aba Turism S.A. Ramada Oradea, Societatea Continental Forum Oradea S.A., Societatea Aqua President S.R.L. și Societatea Turism Felix S.A.

Această asociație a fost constituită în scopul promovării și dezvoltării turismului din Oradea și din regiune. Obiectivele asociației se regăsesc în stimularea și sprijinirea dezvoltării locale, regionale și naționale prin inițiative, activități și măsuri care să crească numărul de turiști, în dezvoltarea și promovarea turismului din Oradea și din regiune, în totalitatea diversității sale, atât în țară, cât și în străinătate, precum și în realizarea sau acordarea suportului necesar elaborării și implementării strategiilor de dezvoltare a turismului local, regional și național ținând cont de principiile turismului durabil.

Școala profesională EuroBusiness Oradea

Membrii fondatori sunt Primăria Municipiului Oradea, SC EurobusinessParc Oradea SA, Inspectoratul Școlar Județean Bihor, Colegiile Tehnice, parteneri media și companiile private, care reprezintă cei mai mari angajatori pe piața forței de muncă locală.

Această inițiativă are ca și scop crearea unui cadru optim pentru susținerea învățământului profesional și a performanței în învățământul preuniversitar din județul Bihor.

În mod specific, acest parteneriat urmărește pregătirea forței de muncă locale în conformitate cu cerințele mediului de afaceri, fiind în mare măsură, dedicat pregătirii elevilor în meseriile și calificările profesionale cerute de marii angajatori localizați în Parcurile Industriale și municipiul Oradea.

Misiunea asumată urmărește pregătirea elevilor capabili de performanță prin activități extrașcolare în cadrul grupelor de excelență, în concordanță cu standardele Uniunii Europene și specificul societății românești, promovarea învățământului profesional și creșterea atractivității acestuia în rândul elevilor cu pregătire medie.

Activitățile urmărite la nivelul învățământului profesional sunt:

- Elaborarea de materiale didactice, manuale și adaptarea curriculumului școlar la cerințele reale ale mediului de producție privat;
- Asigurarea accesului elevilor la practica în cadrul companiilor;
- Organizarea unor campanii media, apariții TV, comunicate de presă, film de promovare etc.
- Preselecția și evaluarea elevilor înscriși, în vederea selectării bursierilor;
- Susținerea financiară a profesorilor, maiștrilor și tutorilor de practică din cadrul companiilor, prin acordarea de bonificații trimestriale;
- Dezvoltarea activității educaționale și de pregătire profesională prin organizarea de colocvii, dezbateri, conferințe, cursuri, tabere și vizite la companii din străinătate, inclusiv prin intermediul unor programe externe;
- Sprijin pentru organizarea, derularea, premiarea elevilor participanți la olimpiadele și concursurile școlare, precum și pentru deplasarea lor la olimpiade și concursuri școlare în condiții de confort;
- Editarea, tipărirea de materiale și publicații care au legătura cu preocupările cadrelor didactice pentru specialitate sau metodică predării disciplinei.

Idea centrului de excelență se bazează pe susținerea activității didactice de performanță la toate disciplinele, a asigurării unui cadru organizat pentru realizarea unui schimb de experiență eficient, modern și racordat la cerințele societății moderne; promovarea comunicării și colaborării între profesorii care obțin performanțe cu elevii, a schimbului de experiență și idei;

sincronizarea realităților curriculumului și practicii școlare din învățământul preuniversitar cu cerințele mediului universitar.

I.2.7 ANALIZA SWOT

Primul pas în elaborarea Strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Girișu de Crișa constă în evaluarea situației curente a comunei din perspectiva domeniilor cheie, care a permis analiza în detaliu a tuturor aspectelor pozitive și negative ale evoluției sale.

Scopul final al acestei evaluări reprezintă atât formularea obiectivelor strategice ale comunei Girișu de Crișpe termen lung, cât și stabilirea direcțiilor de dezvoltare pentru a atinge obiectivele stabilite.

În procesul de elaborarea a strategiei s-a folosit analiza SWOT, ca instrument managerial, pentru evaluarea și prezentarea sintetică a aspectelor celor mai importante care vor afecta, într-un mod sau altul, evoluția viitoare a comunei Girișu de Criș.

Orice comunitate trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor.

Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic.

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect. Numele este descriptiv: Strengths (puncte tari) Weaknesses (puncte slabe) Opportunities (oportunitati) Threats (riscuri). Pentru a avea certitudine că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a comunei PALEU, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională și rurală s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2021-2027. Problemele cheie au fost identificate pe baza concluziilor analizei situației existente și prezentate în cadrul unei matrici, sub forma punctelor slabe, punctelor tari, oportunităților și amenințărilor.

Punctele tari se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare.

Punctele slabe se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare.

Oportunitățile se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, accesarea de fonduri europene și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu sau pe domenii de interes.

Amenințările se referă la mediul extern și reprezintă evoluții defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluții economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice pe care și le-a propus.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">- Trendul ascendent al populației după domiciliu din localitate în perioada 2016-2019;- Construirea unui drum care să conecteze comuna Girișu de Criș cu comuna Borș;- Distribuția destul de echilibrată a populației pe sexe;	<ul style="list-style-type: none">- Valoarea ridicată a ratei de dependență demografică, existând o presiune mai mare din partea populației tinere;

- Gradul de îmbătrânire a populației este inferior celui de la nivel metropolitan, județean și național;
- Ponderea tinerilor în populația stabilă este ușor mai crescută decât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea;
- Gradul de îmbătrânire demografică la nivel local este mult mai scăzut decât la nivel metropolitan;
- Creșterea fondului de locuințe de la nivel local în perioada 2016-2019;
- Suprafața medie locuibilă per locuință este mai ridicată decât media la nivel metropolitan;
- Numărul mediu de persoane ce revin unei locuințe este mai ridicat decât la nivel metropolitan și județean;
- Implementarea Master Planului privind sistemul de alimentare cu apă și canalizare (Compania de Apă Oradea – Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Bihor) care a permis introducerea rețelei de apă, canalizare și epurare a apelor uzate în comuna Girișu de Criș;
- Amplasarea comunei la o distanță de 12 km de Municipiul Oradea și în apropiere de mai multe capitale europene;
- Apartenența la Zona Metropolitană Oradea;
- Apartenența la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aparegio;
- Implementarea unor investiții cu finanțări nerambursabile pentru modernizarea străzilor comunale, reabilitarea dispensarului, realizarea de împăduriri, organizarea de evenimente culturale la nivel transfrontalier;
- Numărul redus de elevi raportat la o sală de clasă;
- Comuna Girișu de Criș este, conform PATN, una dintre unitățile administrativ-teritoriale cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național;
- Funcționarea unei biblioteci la nivelul comunei;
- Existența a două cămine culturale în Girișu de Criș, din care unul a fost realizat în parteneriat cu Colegiul King Williams din Insula Man, Marea Britanie;
- Existența unor obiective culturale de importanță deosebită (situri arheologice, așezări, monumente istorice etc.);
- Organizarea periodică a unor evenimente precum: Zilele prieteniei româno-maghiare, Zilele satului Tărian, etc.
- Existența unui muzeu comunal;
- Menținerea unor datini și obiceiuri populare specifice zonei;
- Eterogenitatea etnică a populației din comună, care a menținut o cultură locală cu tradiții remarcate la nivel transfrontalier;
- Trendul descendent al beneficiarilor de ajutor social în perioada 2016-2019;
- Accesul facil al investitorilor atât prin intermediul căilor rutiere, cât și prin intermediul Aeroportului Internațional Oradea;
- Număr mic de șomeri în comună;
- Atât soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă), cât și soldul schimbărilor de reședință este negativ;
- Rata negativă a sporului natural în 2019;
- Suprafața medie locuibilă per persoană este mai scăzută decât media la nivel metropolitan;
- Lipsa unor rute alternative care să asigure conectivitatea cu Municipiul Oradea sau zona industrială a comunei Borș;
- Lipsa infrastructurii de piste de biciclete, atât la nivel local, cât și pe relația cu Municipiul Oradea;
- Lipsa infrastructurii pietonale la nivel local, cât și pe relația cu comuna Sîntandrei și comuna Toboliu;
- Densitatea scăzută a întreprinderilor din comună, cu mult sub media înregistrată în localitățile rurale ale zonei;
- Capacitatea scăzută a mediului de afaceri de a susține investiții pentru dezvoltare;
- Slaba dezvoltare a spiritului antreprenorial;
- Infrastructura tehnico-edilitară necorespunzătoare frânează dezvoltarea economică;
- Scăderea populației școlare și a cadrelor didactice în perioada 2013-2020;
- Insuficiența și slaba dotare a laboratoarelor școlare din comună;
- Numărul mare de elevi raportat la un PC;
- Slaba promovare a patrimoniului cultural local;
- Slaba dezvoltare a infrastructurii sanitare din comună, motiv pentru care populația apelează la serviciile medicale din alte localități;
- Insuficiența personalului medical din comună, în raport cu volumul demografic;
- Lipsa furnizorilor publici de servicii sociale;
- Receptivitatea scăzută a populației vis-à-vis de colectarea selectivă a deșeurilor;
- Lipsa serviciilor de transport public integrat.

<ul style="list-style-type: none"> - Potențialul agricol ridicat al zonei: soluri fertile, productivitate ridicată, forță de muncă; - Ponderea ridicată a terenurilor agricole din totalul fondului funciar. 	
<p style="text-align: center;">OPORTUNITĂȚI</p>	<p style="text-align: center;">AMENINȚĂRI</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Susținereanatalității la nivel național și local prin diferite instrumente (ajutoare pentru copii, programe de tip after-school, terenuri pentru construcția de locuințe pentru tineri, etc.); - Atragerea de noi investiții la nivelul comunei în vederea creării unor locuri de muncă va permite atragerea de noi rezidenți în comună; - Dezvoltarea economică sustenabilă a zonei poate determina reîntoarcerea populației plecată la muncă în străinătate; - Programele de eficientizare energetică a clădirilor publice pot duce realizarea unor economii cu energia electrică/termică, care să permită suplimentarea altor investiții necesare la nivelul comunei; - Existența terenurilor neexploatate în prezent, dar care ar fi oportune pentru desfășurarea unor investiții; - Finalizarea Autostrăzii Transilvania, care are traseul prin nordul comunei Biharia; - Construirea drumului de legătură Oradea (Calea Sântandreiului-Autostrada A3) care va permite conectarea comunei la rețeaua transeuropeană de transport și va atrage noi investiții în zonă; - Construirea drumului expres Oradea- Arad, care va realiza conexiunea cu magistrala de transport Coridorul IV Transeuropean; - Accesarea finanțărilor europene nerambursabile în vederea implementării unor investiții în domeniul extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate, modernizării infrastructurii rutiere, eficienței energetice, amenajării de piste ciclabile la nivelul comunei, dezvoltării serviciului de transport public, creșterii gradului de incluziune și demnitate socială; - Posibilitatea dezvoltării de parteneriate între instituțiile educaționale din comună și alte unități din țarăși străinătate; - Posibilitatea preluării și adaptării modelelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la activitățile didactice; - Dezvoltarea infrastructurii culturale; - Creșterea promovării evenimentelor și patrimoniului cultural din comună; - Adaptarea fondului de carte la noua tehnologie (achiziționarea de documente pe suport electronic); - Implementarea unor campanii de educare a populației în domeniul sănătății și prevenției; - Dezvoltarea voluntariatului și a spiritului civic; - Existența cadrului legislativ ce creează facilități pentru mediul economic ce angajează persoane din grupurile vulnerabile în vederea integrării acestora în societate; 	<ul style="list-style-type: none"> - Migrarea populației în străinătate pe fondul lipsei oportunităților de angajare respectiv nivelului redus al puterii de cumpărare; - Îmbătrânirea populației pe fondul scăderii numărului de nou născuți; - Ritmul haotic al construcțiilor care poate afecta potențialul natural al comunei; - Apariția unor hazarde naturale (inundații) sau pandemii, care pot afecta viața locuitorilor; - Reducerea investițiilor publice în contextul pandemiei COVID-19; - Reducerea capacității autorităților publice locale în implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii; - Reducerea veniturilor populației și imposibilitatea plății serviciilor de utilități publice; - Depopularea spațiului rural în lipsa intervențiilor prompte de susținere a natalității, de atragere a tinerilor și familiilor din mediul urban, de atragere de noi investiții; - Nivel ridicat de fiscalitate și birocrație excesivă; - Prelungirea pandemiei poate conduce la falimentarea unităților locale active de tip microîntreprinderi și chiar a celor medii; - Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor europene; - Instabilitate legislativă; - Migrația forței de muncă calificată în afara județului și în afara granițelor țării; - Scăderea interesului populației pentru cultură pe fondul dificultăților financiare întâmpinate în ultimii ani; - Lipsa interesului tinerilor pentru menținerea tradițiilor și obiceiurilor din comună; - Degradarea avansată a obiectivelor culturale pe baza lipsei de investiții în acestea; - Practicarea turismului nedurabil, aspect ce poate duce la degradarea patrimoniului cultural; - Fonduri europene limitate (fiind insuficiente la nivelul necesităților); - Dispariția meșterilor și creatorilor populari pe fondul slabei posibilități de valorificare a produselor create; - Migrarea cadrelor medicale în străinătate; - Efectele negative ale accentuării fenomenului de îmbătrânire și îmbolnăvire a populației; - Capacitatea redusă a instituțiilor publice de a cofinanța proiecte sociale;

- Implementarea de campanii de conștientizare a populației privind beneficiile colectării selective a deșeurilor;
- Dezvoltarea de unități de valorificare energetică și materială a deșeurilor;
- Potențialul de dezvoltare logistică a comunei, ca urmare a poziționării la granița României cu Ungaria;
- Amplasarea la graniță poate facilita dezvoltarea relațiilor de colaborare cu agenți economici și instituții publice din Ungaria;
- Dezvoltarea conectivității județului cu alte mari orașe/regiuni din Europa prin introducerea unor rute aeriene de pe Aeroportul Internațional Oradea;
- Creșterea nivelului salarial al populației din zonă, ca urmare a realizării marilor proiecte de infrastructură din această zonă: autostradă, drumuri expres, drum de legătură Oradea-autostrada A3, etc.
- Forța de muncă ieftină și calificată, respectiv creșterea oportunităților zonale poate conduce la înființarea de noi antreprize;
- Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat;
- Existența programelor guvernamentale de susținere a sectorului IMM;
- Crearea unui serviciu de transport public la nivelul întregii Zone Metropolitane Oradea, care să deservească și populația din comuna Girișu de Criș;
- Facilitarea accesului la locuințe de serviciu pentru cadrele didactice și medicale care își desfășoară activitatea la nivelul comunei.

CAPITOLUL II-STRATEGIA DE DEZVOLTARE

II. 1 Viziune. Misiune. Obiective

VIZIUNE 2020

COMUNA GIRIȘU DE CRIȘ VA CUNOAȘTE O CREȘTERE SEMNIFICATIVĂ A STANDARDULUI DE VIAȚĂ PRIN VALORIFICAREA CAPITALULUI NATURAL ȘI ANTROPIC EXISTENT ȘI VA OFERI LOCUIITORILOR SĂI INFRASTRUCTURĂ ȘI SERVICII PUBLICE DE CALITATE ȘI LOCURI DE MUNCĂ BINE REMUNERATE. GIRIȘU DE CRIȘ VA AVEA O CONTRIBUȚIE SEMNIFICATIVĂ LA DEZVOLTAREA SOCIO-ECONOMICĂ ȘI CULTURALĂ A ÎNTREGII ZONE METROPOLITANE ORADEA.

MISIUNE 2020

MISIUNEA PRIMĂRIEI GIRIȘU DE CRIȘ ESTE DE A STIMULA CREȘTEREA PROSPERITĂȚII COMUNEI ȘI A BUNĂSTĂRII CETĂȚENILOR, RESPECTÂND TREI PRINCIPII IMPORTANTE CE CONDUC LA DEZVOLTAREA DURABILĂ A LOCALITĂȚII: SOLIDARITATEA ÎNTRE GENERAȚII, PARTICIPAREA PUBLICĂ LA PROIECTELE COMUNITARE ȘI PREZERVAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR.

OBIECTIV GENERAL 2020

Dezvoltarea durabilă reprezintă forma de creștere care satisface nevoile societății în termeni de bunăstare pe termen scurt, mediu și lung și care vine în întâmpinarea nevoilor prezente, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Cu alte cuvinte, o conciliere între mediul înconjurător și economie, ce reprezintă o cale de dezvoltare care susține progresul uman pentru întreaga planetă și pentru un viitor îndelungat, urmărind interacțiuneacompatibilității a celor patru sisteme: economic, uman, ambiental și ecologic și simultaneitatea progresului în toate patru. Contextul strict necesar unui astfel de demers îl reprezintă calitatea activității administrative, competența, asumarea responsabilității deciziilor, garantarea respectării legilor și asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public, cu alte cuvinte guvernarea eficientă.

OBIECTIVUL GENERAL AL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ DURABILĂ A COMUNEI GIRIȘU DE CRIȘ ÎL REPREZINTĂ CREȘTEREA STANDARDULUI DE VIAȚĂ PRIN VALORIFICAREA RESURSELOR EXISTENTE ȘI PROMOVAREA POTENȚIALULUI UNITĂȚII TERITORIAL-ADMINISTRATIVE.

În demersul de realizare a acestui obiectiv, s-a pornit de la o analiză completă și realistă a situației existente în cadrul comunei Girișu de Criș, corelată cu analiza contextului de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea, a județului Bihor, a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, precum și de la nivel național, identificând problemele existente și măsurile care trebuie adoptate, urmate de conturarea profilului strategic urmărit și a unui plan de acțiune bine structurat și cu un potențial real de implementare.

OBIECTIVE STRATEGICE 2020

1. DEZVOLTAREA MEDIULUI DE AFACERI LOCAL PRIN CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE, ASIGURAREA UNUI MEDIU INVESTIȚIONAL

PROPICE ȘI VALORIFICAREA ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL A RESURSELOR EXISTENTE;

2. CREȘTEREA GRADULUI DE ATRACTIVITATE ȘI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A STANDARDELOR DE VIAȚĂ A LOCUITORILOR COMUNEI PRIN DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR PUBLICE;
3. ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII FACTORILOR DE MEDIU PENTRU ASIGURAREA UNUI MEDIU SĂNĂTOS DE VIAȚĂ;
4. CREȘTEREA GRADULUI DE INCLUZIUNE ȘI DEMNITATE SOCIALĂ;
5. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE PENTRU CREȘTEREA CALITĂȚII ACTULUI ADMINISTRATIV ȘI A GRADULUI DE DIGITALIZARE A SERVICIILOR PUBLICE.

II.2 Portofoliul de proiecte

a. Lista proiectelor realizate/în curs de realizare în perioada 2015-2020

Domeniu	Titlu Proiect/Investiție	Sursa de Finanțare	Stadiu	Buget
Infrastructura rutieră și educațională	Îmbunătățirea rețelei drumuri, înființare și dotare Centru "AFTER SCHOOL", dotare cămin cultural în comuna Girișu de Criș, jud. Bihor	Programul National de Dezvoltare Rurala Măsura 322	Finalizat An 2016	2.987.696 Euro
Infrastructura rutieră	Îmbunătățirea infrastructurii rutiere în comuna Girișu de Criș, județul Bihor	PNDR 2014-2020 – SM 7.2: Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de baza la scara mica	Aflat în implementare -contract lucrări atribuit	1.199.730 Euro
Infrastructura de sănătate	Construire, reconstruire, reabilitare, reparare, modernizare dispensar uman din satul Tărian, comuna Girișu de Criș	Programul National de Dezvoltare Rurala 2014-2020	Aflat în implementare -execuție lucrări-	89.518 Euro
Infrastructura de mediu	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	Programul National de Dezvoltare Rurala 2014-2020 Măsura 15 „Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”, Submăsura 15.1 „Plăți pentru angajamente de silvomediu”	Aflat în implementare	34.318 Euro

Evenimente transfrontaliere	Evenimente transfrontaliere pentru cetățenii transfrontalieri	Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Axa 5, Program Interreg VA România Ungaria 2014-2020	Finalizat An 2020	15.614Euro
Infrastructura de gaze	Alimentare cu gaze naturale a loc. Girișu de Criș și Tărian, jud. Bihor”	Buget local	Aflat în implementare -execuțielucrări-	4.641.000 Lei

B. Portofoliul proiectelor prioritare pentru perioada 2021-2027

Domeniu	Denumirea Proiectului	Activități /Obiective	Sursa de finanțare	Buget Estimativ	Documentație tehnico-economică Existentă/ Stadiu
APA-CANALIZARE	Extindere rețea de apă-canal în comuna Girișu de Criș	Extindere rețea de apă-canal în comuna Girișu de Criș (4 km)	Programul Operațional Infrastructură Majoră 2014-2020		SF existent
EFICIENȚĂ ENERGETICĂ	Extindere rețea de gaz în comuna Girișu de Criș	Extindere rețea de gaz în comuna Girișu de Criș	Buget local	170.000 Euro	Nu
SPORT	Construcție sală de sport	Construcție sală de sport	Buget local PNI Programul Național de Dezvoltare Rurală	1 mil. Euro	Nu
SPORT	Amenajare mini-teren de fotbal	Amenajare teren de mini-fotbal	Buget local Programul Național de Dezvoltare Rurală	80.000 Euro	Nu
TURISM	Amenajare ștrand termal	Amenajare ștrand termal	Buget local Programul Operațional Regional 2021-2027	500.000 Euro	Nu

CONECTIVITATE	Construcție pistă de biciclete pe legătura comuna Girișu de Criș-comuna Sântandrei	Construcție pistă de biciclete pe legătura comuna Girișu de Criș-comuna Sântandrei (pe malul Crișului și de-a lungul DJ 797A))	Programul Operațional Regional 2021-2027	1 mil. Euro	Nu
CONECTIVITATE	Construcție drum de legătură între comuna Girișu de Criș (Tărian) și comuna Borș (Sîntion)-DN1	Construcție drum de legătură între comuna Girișu de Criș (Tărian) și comuna Borș	Programul Operațional Regional 2021-2027	10 mil. Euro	Nu
SERVICIILE COMUNITARE	Construcție cămin pentru persoane vârstnice	Construcție cămin pentru persoane vârstnice	Programul Național de Dezvoltare Rurală, Buget local	500.000 Euro	Nu
EDUCAȚIE	Mansardare Centru After-School	Mansardare Centru After-School	Programul Național de Dezvoltare Rurală, Buget local	125.000 Euro	Nu
MEDIU	Amenajare parc în satul Tărian	Amenajare parc în satul Tărian	Buget local, Programul Operațional Regional 2021-2027 Programul Național de Dezvoltare Rurală		Nu
SERVICIILE PUBLICE	Realizarea cadastrului la nivelul comunei Girișu de Criș	Realizarea cadastrului la nivelul comunei	Buget local	300.000 Euro	Nu
SERVICIILE PUBLICE	Reabilitarea postului de Poliție de Frontieră din comuna Girișu de Criș	Reabilitarea postului de Poliție de Frontieră din comuna Girișu de Criș	Buget local Interreg România-Ungaria 2021-2027	200.000 Euro	Nu
SERVICIILE PUBLICE	Extinderea rețea de electricitate	Extinderea rețea de electricitate	Buget local AFM PO Regional 2021-2027	200.000 Euro	Nu

II.3 Principalele surse de finanțare nerambursabilă disponibile pentru perioada 2021-2027

Cadrul financiar multianual reprezintă un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor Uniunii Europene pe o perioadă de 7 ani și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte. Cadrul Financiar Multianual stabilește, de fapt, prioritățile politice pentru anii următori și reprezintă, prin urmare, atât un cadru politic, cât și unul bugetar („În ce domenii ar trebui să investească Uniunea mai mult sau mai puțin în viitor?”).

În acest sens, în vederea începerii fazei de structurare a priorităților și a bugetului total alocat pentru perioada 2021-2027, în luna mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027. Acesta cuprinde: Regulamentul privind prevederile comune (CPR), Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC), Regulamentul privind cooperarea teritorială; Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră; Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+). Astfel, Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv:

1. **Fondul european de dezvoltare regională,**
2. **Fondul de coeziune,**
3. **Fondul social european+,**
4. **Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM),**
5. **Fondul pentru azil și migrație (FAMI),**
6. **Fondul pentru securitate internă (ISF) și**
7. **Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF).**

Plecând de la aceste propuneri, în urma diferitelor negocieri care au avut loc în perioada 2018-2020, Consiliul European a convenit asupra bugetului pe termen lung al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027, care va avea valoarea de 1.074,3 miliarde EUR.

În acest sens, în perioada 2021-2027, politica de coeziune va susține, în special investițiile publice pentru obiectivele de tranziție ecologică și digitală. Obiectivele de politică includ:

1. **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.
2. **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.
3. **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.
4. **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.
5. **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Pentru a traduce obiectivele de politică în funcție de nevoile sale de dezvoltare, România a propus următoarele Programe Operaționale, la care se adaugă diverse alte programe de cooperare teritorială relevante:

I. Programe operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național:

- 1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)**
- 2. Programul Operațional Transport (POT)**
- 3. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)**
- 4. Programul Operațional Sănătate (multifond) (POS)**
- 5. Programul Operațional Capital Uman (POCU)**
- 6. Programul Operațional Combaterea Sărăciei (POCS)**
- 7. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)**
- 8. Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)**
- 9. Programul Operațional pentru Tranziție Echitabilă**

II. Alte programe de cooperare teritorială cu relevanță pentru Zona Metropolitană Oradea:

- 1. Interreg VI- România-Ungaria**
- 2. Programul Transnațional Dunărea**
- 3. Programul Interreg Europa 2021-2027**
- 4. Programul URBACT IV**
- 5. Programul Interact IV**
- 6. Programul ESPON**

II.4 Mecanismul de monitorizare și evaluare a implementării

Mecanismul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei de dezvoltare durabile pentru perioada 2021-2027 are drept scop atât aprecierea gradului de realizare al activităților propuse de document, per ansamblu, cât și fundamentarea eventualelor revizui și modificări ale direcțiilor de dezvoltare, obiectivelor, țintelor, planurilor de măsuri și acțiuni. Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei va fi realizată în permanentă și va consta în verificarea implementării activităților și programelor realizate, corelarea rezultatelor obținute cu obiectivele propuse, colectarea datelor necesare pentru popularea bazei de date a indicatorilor de monitorizare și evaluare etc. Pe lângă evaluarea activității de implementare a strategiei, această activitate contribuie la o îmbunătățire a coordonării proiectelor realizate în profil teritorial.

Activitatea de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Comunei Girișu de Criș pentru perioada 2021-2027 este similară celor din celelalte unități

teritorial-administrative din Zona Metropolitană Oradea. La nivel metropolitan, activitatea de monitorizare și evaluare va sintetiza rezultatele locale, adăugând informații privind proiectele metropolitane.

Informațiile activității de monitorizare și evaluarea a implementării strategiei vor fi prezentate sub forma unui raport, la o perioadă stabilită la nivel metropolitan (se recomandă ca această perioadă să nu fie mai mică de 1 an), în baza unui șablon de raportare, structurat pe capitole relevante (ex: activități realizate în perioada de raportare, rezultate obținute, stadiul dezvoltării socio-economice în comparație cu perioada inițială, gradul de realizare a proiectelor propuse etc.). Ca unitate de monitorizare, Primăria Comunei Girișu de Criș și va delega un raportor care va elabora raportul periodic.

Rapoartele din teritoriu se centralizează și se publică la nivel metropolitan de către A.D.I. Zona Metropolitană Oradea.

La perioade mai mari de timp (3-5 ani) sau în cazul unor schimbări socio-economice sau administrative majore, se recomandă să se efectueze o revizuire a documentului strategic. Orientativ, se recomandă o reactualizare a portofoliului de proiecte în anul 2022 (în momentul în care există informații complete cu privire la finanțările structurale disponibile pentru următoarea perioadă de programare). O altă revizuire este recomandată la sfârșitul anului 2029, când vor fi finalizate toate proiectele finanțate din fonduri europene din perioada de programare 2021-2027 și când, conform previziunilor actuale, programele de finanțare din perioada următoare de programare vor fi deja demarate.

SET DE INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

1. CONDIȚII DE LOCUIRE	
1.A. Intensitatea de locuire	
indicatori	modalitate de calcul
1.1. <i>Intensitatea de locuire</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Suprafața intravilană / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
1.2. <i>Densitatea urbană</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Populația / suprafața intravilană; u.m.: locuitori/km²; sursa: INS, DJS;
1.B. Mediu	
indicatori	modalitate de calcul
1.3. <i>Spații verzi pe cap de locuitor</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Suprafața spațiilor verzi amenajate / populație totală; u.m.: m²/locuitor; sursa: INS, DJS;
1.4. <i>Pondere spațiilor verzi din suprafața urbană totală</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Suprafața spațiilor verzi amenajate / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
1. C. Locuințe	
indicatori	modalitate de calcul
1.5. <i>Gradul de solicitare a teritoriului pentru locuire</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Suprafața locuințelor / suprafața intravilană * 1000; u.m.: m² / 1000 m²; sursa: INS, DJS;
1.6. <i>Densitatea locuințelor</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Număr de locuințe / suprafața intravilană; u.m.: locuințe/km²; sursa: INS, DJS;
1.7. <i>Disponibilitatea locuințelor</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Suprafața locuibilă existentă / populație totală; u.m.: m²locuințe / locuitor; sursa: INS, DJS;

1.8. Suprafața medie a unei locuințe	<ul style="list-style-type: none"> • = Suprafața locuibilă existentă / locuințe existente; • u.m.: m²; • sursa: INS, DJS;
1.9. Număr mediu de camere al unei locuințe	<ul style="list-style-type: none"> • = Camere pentru locuit existente / locuințe existente; • u.m.: camere; • sursa: INS, DJS;
1.10. Suprafața medie a unei camere pentru locuit	<ul style="list-style-type: none"> • = Suprafața locuibilă existentă / camere pentru locuit existente; • u.m.: m²; • sursa: INS, DJS;

2. INFRASTRUCTURĂ FIZICĂ	
2. A. Drumuri	
indicatori	modalitate de calcul
2.1. <i>Densitatea străzilor</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Lungimea străzilor / suprafața totală; u.m.: km drum/km²; sursa: INS, DJS;
2.2. <i>Gradul de modernizare a străzilor</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Lungimea străzilor modernizate / lungimea totală a străzilor * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
2. B. Utilități	
indicatori	modalitate de calcul
2.3. <i>Densitatea rețelei de distribuție a apei potabile</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Lungimea rețelei de distribuție a apei / suprafața intravilană; u.m.: km rețea/km²; sursa: INS, DJS;
2.4. <i>Gradul de utilizare a capacității de producere a apei</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Capacitatea totală de producere a apei / cantitatea de apă consumată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
2.5. <i>Gradul de conectare la rețeaua de canalizare</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Gospodării conectate / Numărul total de gospodării; u.m.: % sursa: INS, DJS;
3. DEMOGRAFIE ȘI FORȚĂ DE MUNCĂ	
3. A. Populație	
indicatori	modalitate de calcul
3.1. <i>Densitatea populației</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Populația totală / suprafața totală; u.m.: locuitori/km²; sursa: INS, DJS;
3.2. <i>Rata de dependență demografică</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Numărul persoanelor în afara vârstei legale de muncă / Numărul persoanelor în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.3. <i>Rata sporului natural</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Soldul sporului natural / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.4. <i>Rata de fertilitate</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Numărul nou-născuților vii / populație feminină în vârstă fertilă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.5. <i>Rata sporului migrator intern</i>	<ul style="list-style-type: none"> =Soldul schimbărilor de domiciliu / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;

3. B. Forță de muncă

indicatori	modalitate de calcul
3.6. Rata de ocupare a forței de muncă	<ul style="list-style-type: none">• =Populația ocupată / resurse de muncă;• u.m.: ‰;• sursa: INS, DJS;
3.7. Rata de înlocuire a forței de munca	<ul style="list-style-type: none">• =Numărul persoanelor sub vârsta legală de muncă (0-14 ani) / o treime din numărul persoanelor aflate în vârstă legală de muncă * 1000;• u.m.: ‰;• sursa: INS, DJS;

4. NIVEL DE TRAI

indicatori	modalitate de calcul
4.1. Durata medie a vieții	<ul style="list-style-type: none">• =numărul total de om-ani trăiți de întreaga populație / numărul de supraviețuitori în vârstă de 0 ani;• u.m.: ani;• sursa: INS, DJS, pe baza tabelelor de mortalitate;
4.2. Vârsta medie a soțiilor - feminin	<ul style="list-style-type: none">• =suma căsătoriilor înregistrate pe fiecare vârstă ponderate cu vârstele pentru care s-au înregistrat căsătorii / suma totală a vârstelor anuale nuptiale;• U.m.: ani;• sursa: INS, DJS;
4.3. Rata mortalității infantile	<ul style="list-style-type: none">• =numărul deceselor infantile / numărul născuților vii * 1000;• u.m.: ‰;• sursa: INS, DJS;
4.4. Gradul de dotare cu autoturisme	<ul style="list-style-type: none">• =numărul autoturismelor înmatriculate / populația totală * 100;• u.m.: ‰;• sursa: INS, DJS, Politia Rutieră;
4.5. Suprafața medie a unei locuințe terminate	<ul style="list-style-type: none">• = Suprafața locuibilă a unei locuințe terminate / număr de locuințe terminate;• u.m.: m²;• sursa: INS, DJS;
4.6. Consum casnic mediu lunar de apă	<ul style="list-style-type: none">• =Cantitatea de apă potabilă distribuită lunar populației existente / populație totală;• u.m.: m³ / locuitor;• sursa: INS, DJS;
4.7. Gradul de acoperire cu abonamente TV	<ul style="list-style-type: none">• =numărul abonamentelor TV / populația totală * 100;• u.m.: ‰;• sursa: INS, DJS;

5. ECONOMIE

5. A. Activitate economică generală

indicatori	modalitate de calcul
5.1. Rezultatul financiar al mediului de afaceri	<ul style="list-style-type: none">• =Cifra de afaceri a unităților locale / populația totală;• u.m.: lei / locuitor;• sursa: INS, DJS;
5.2. Densitatea IMM	<ul style="list-style-type: none">• Numărul total al IMM / populație totală * 1000;• u.m.: ‰;• sursa: INS, DJS;
5.3. Ponderea sectorului privat în economia locală	<ul style="list-style-type: none">• =Număr de salariați din sectorul privat / Număr total de salariați * 100;• u.m.: ‰;• sursa: INS, DJS;
5.4. Ponderea populației ocupate în activități neagricole din totalul populației ocupate	<ul style="list-style-type: none">• =Populație ocupată în activități neagricole / Populație ocupată * 100;• u.m.: ‰;

	<ul style="list-style-type: none"> • sursa: INS, DJS;
5.5. Ponderea consumului industrial de apă	<ul style="list-style-type: none"> • Consum industrial de apă / consum total de apă * 100; • U.m. %; • sursa: INS, DJS;
5. B. Construcții	
indicatori	modalitate de calcul
5.6. Locuințe noi	<ul style="list-style-type: none"> • =Suprafațalocuințelor pentru care s-a obținutautorizație de construcție / populația totală * 1000; • u.m.: m²/1000 loc; • sursa: INS, DJS;
5.7. Clădiri noi, altele decât locuințe	<ul style="list-style-type: none"> • =Suprafața clădirilor, altele decât locuințe, pentru care s-a obținutautorizație de construcție / populația totală * 1000; • u.m.: m²/1000 loc; • sursa: INS, DJS;
5. C. Turism	
indicatori	modalitate de calcul
5.8. Mărimea medie a unei unități de cazare turistică	<ul style="list-style-type: none"> • =Capacitatea de cazare existentă / unități de cazare existente; • u.m.: locuri; • sursa: INS, DJS;
5.9. Densitatea locurilor de cazare existente	<ul style="list-style-type: none"> • =Capacitatea de cazare existentă / suprafața intravilană; • u.m.: locuri/km²; • sursa: INS, DJS;
5.10. Indicele de utilizare netă a capacității de cazare	<ul style="list-style-type: none"> • =Capacitatea de cazare în funcțiune / înnopțări turistice * 1000; • u.m.: %; • sursa: INS, DJS;
6. SERVICII PUBLICE	
6. A. Sănătate	
indicatori	modalitate de calcul
6.1. Disponibilitatea personalului medical calificat	<ul style="list-style-type: none"> • =Personal medico-sanitar calificat / populația totală * 1000; • u.m.: personal calificat / 1000 locuitori; • sursa: INS, DJS; DSP;
6.2. Densitatea cabinetelor medicale de familie	<ul style="list-style-type: none"> • =Cabinete medicale de familie / populația totală * 10.000; • u.m.: cabinete medicale de familie / 10.000 locuitori; • sursa: INS, DJS; DSP;
6.3. Densitatea farmaciilor	<ul style="list-style-type: none"> • =Farmacii / populația totală * 10.000; • u.m.: farmacii / 10.000 locuitori; • sursa: INS, DJS; DSP;
6. B. Educație	
indicatori	modalitate de calcul
6.4. Dotarea cu TIC a unităților de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> • =Numărul PC-urilor deținute de unitățile de învățământ / populațiașcolară * 1000; • u.m.: PC-uri / 1.000 elevi; • sursa: INS, DJS;
6.5. Capacitatea unităților de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> • = Populațiașcolară / săli de clasă și cabinete; • u.m.: elevi / sală; • sursa: INS, DJS, ISJ;
6.6. Gradul de solicitare a cadrelor didactice	<ul style="list-style-type: none"> • =Numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial / numărul cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial

	<ul style="list-style-type: none"> • u.m.: elevi / cadru didactic; • sursa: INS, DJS, ISJ;
6. C. Cultură	
indicatori	modalitate de calcul
6.7. Indicele de cuprindere la lectură	<ul style="list-style-type: none"> • =Numărul abonaților bibliotecilor publice / populația totală; • u.m.: %; • sursa: INS, DJS;
6.8. Indicele de circulație a documentelor	<ul style="list-style-type: none"> • =Volume eliberate / volume existente în bibliotecile publice * 100; • u.m.: %; • sursa: INS, DJS;
6.9. Indicele de lectură a cititorilor	<ul style="list-style-type: none"> • =Volume eliberate / cititori în bibliotecile publice * 100; • u.m.: %; • sursa: INS, DJS;
6.10. Capacitatea sălilor de spectacole	<ul style="list-style-type: none"> • =Locuri disponibile în săli de spectacole / populația totală * 10.000; • u.m.: locuri / 10.000 locuitori; • sursa: INS, DJS;

CAPITOLUL III- DIMENSIUNEA DEZVOLTĂRII ZONEI METROPOLITANE ORADEA

III.1 Principalele direcții de dezvoltare la nivelul Zonei Metropolitane Oradea

În ceea ce privește organizarea instituțională, începând cu anul 2005, prin asocierea Municipiului Oradea cu alte 11 unități teritorial - administrative localizate în aria de proximitate, (comunele Biharia, Borș, Cetariu, Girișu de Criș, Ineu, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Toboliu, Sînmartin și Sîntandrei) a fost creată Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ZONA

METROPOLITANĂ ORADEA (A.D.I.ZMO). Scopul asocierii, stabilit prin documentele de constituire, este de a stimula și sprijini creșterea prosperității teritoriului metropolitan, respectiv ridicarea bunăstării cetățenilor acestuia, direcția de orientare fiind creșterea continuă a calității vieții, în contextul formării în perspectivă a unui spațiu urbanistic comun, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei coeziuni teritoriale.

Obiectivele specifice stabilite în de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice și sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat la procedurile competiționale internaționale și, nu în ultimul rând, de creștere a coeziunii economice și sociale.

Între principalele direcții de activitate ale A.D.I. ZMO regăsim elementele legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicarea unor politici publice care să permită valorificarea potențialului existent, de atragere, facilitare și sprijinirea investițiilor directe, respectiv de elaborare a unor proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei.

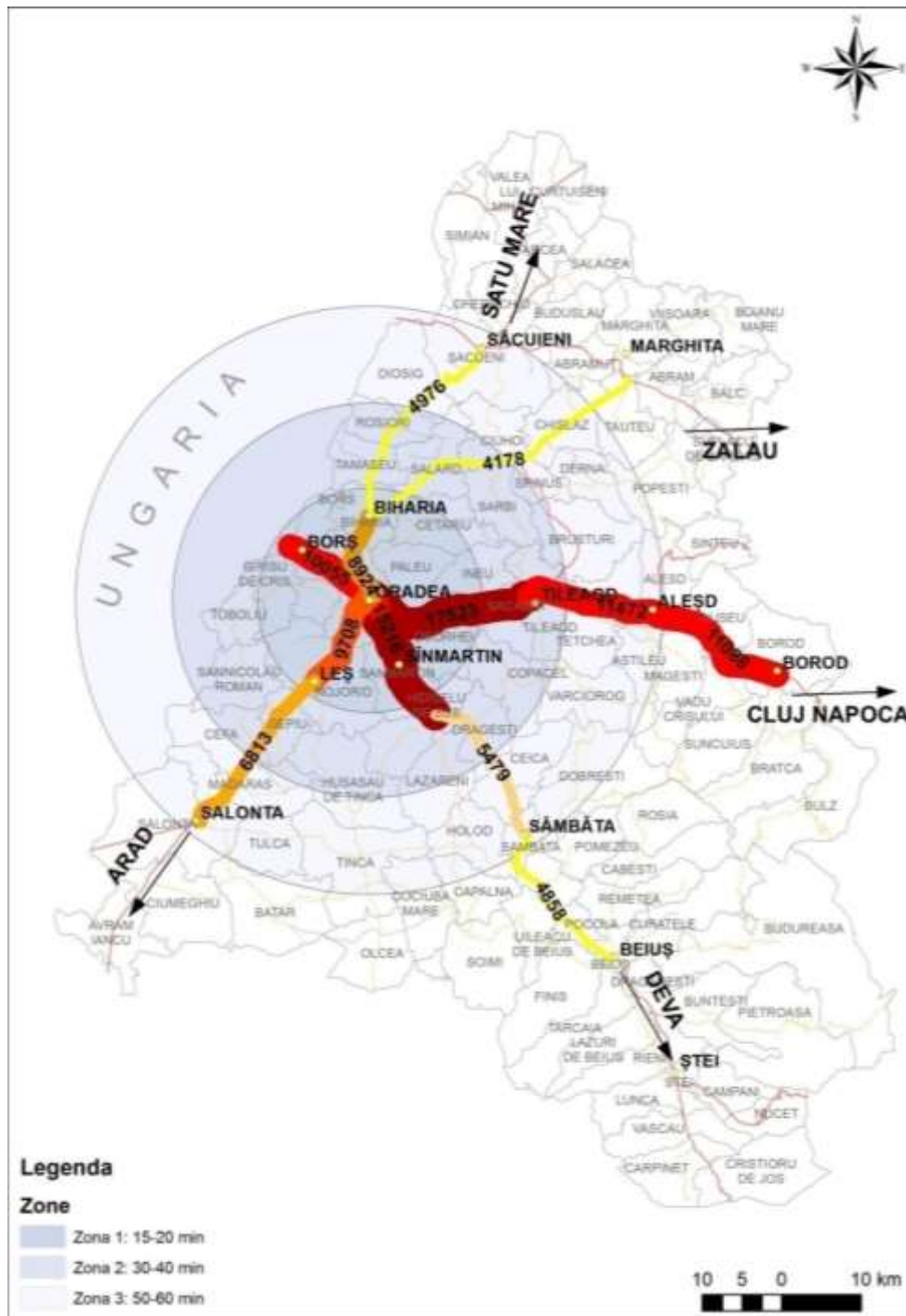
De asemenea, ca membru fondator al F.Z.M.A.U.R. - Federației Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România, A.D.I. ZMO își asumă obiectivele dezvoltării metropolitane și la nivel național: asigurarea egalității de șanse și incluziune socială a grupurilor defavorizate, dezvoltarea economiei locale prin atragerea de investiții, dezvoltarea învățământului și perfecționarea continuă a resurselor umane, precum și modernizarea și extinderea serviciilor de utilitate publice.

Harta administrativă - Zona Metropolitană Oradea

Principali indicatori prin care se reflectă rolul Zonei Metropolitane Oradea în ceea ce privește dezvoltarea județului Bihor se referă atât la gradul de conectivitate, mobilitate, accesul la infrastructuri, servicii publice cât și la dezvoltarea socio-economică, cei mai relevanți indicatori în acest sens, fiind descriși mai jos :

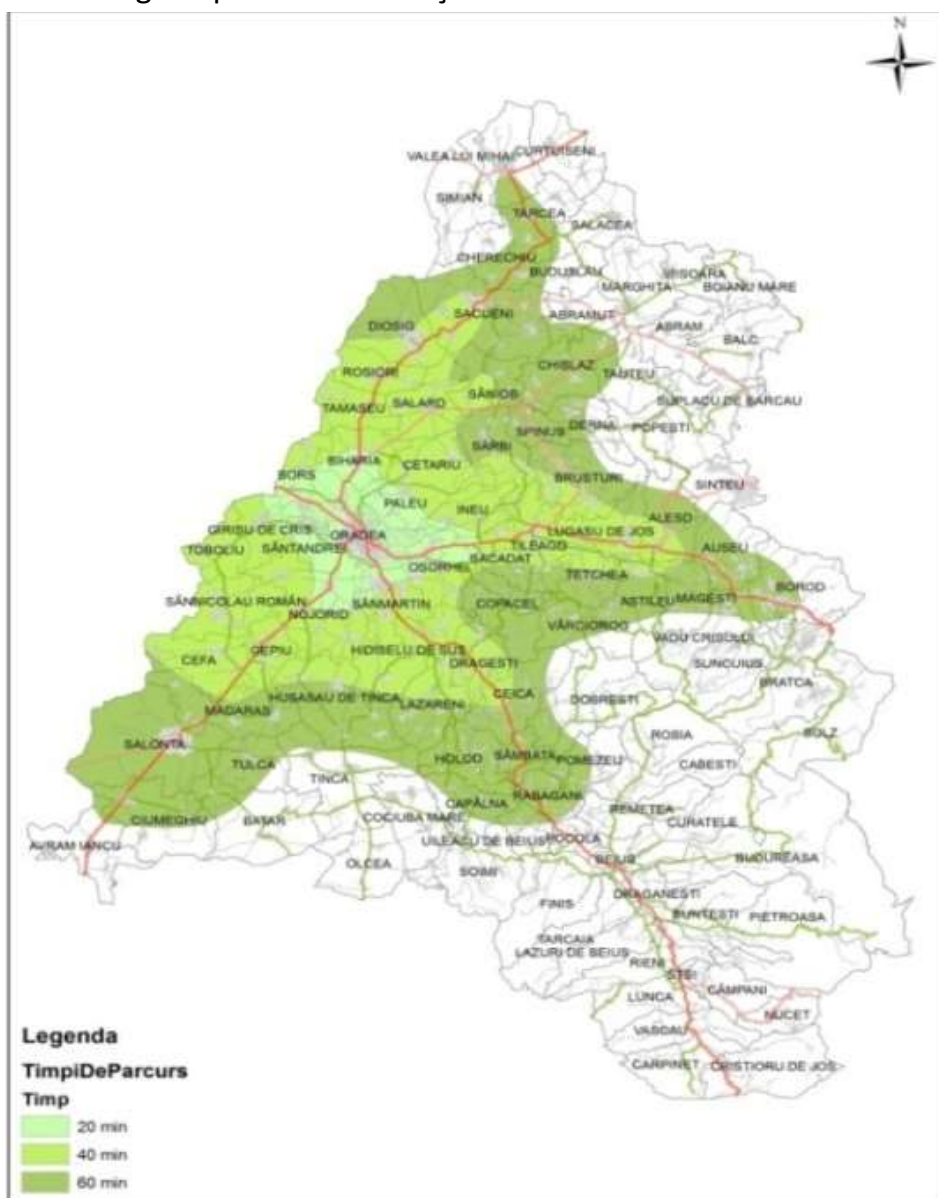
1. **Fluxuri de trafic :** Cea mai mare parte a fluxurilor de trafic recensate la 12 ore pe ambele sensuri la nivelul județului Bihor se concentrează în Zona Metropolitană Oradea, pe relația înspre și dinspre Cluj-Napoca (Oșorhei), Beiuș (Sînmartin) respectiv înspre și dinspre Ungaria (Borș).

Fluxuri de trafic în ZMO- Sursadatelor:Recensământ de trafic,
Planul de MobilitateUrbană Oradea (2016)

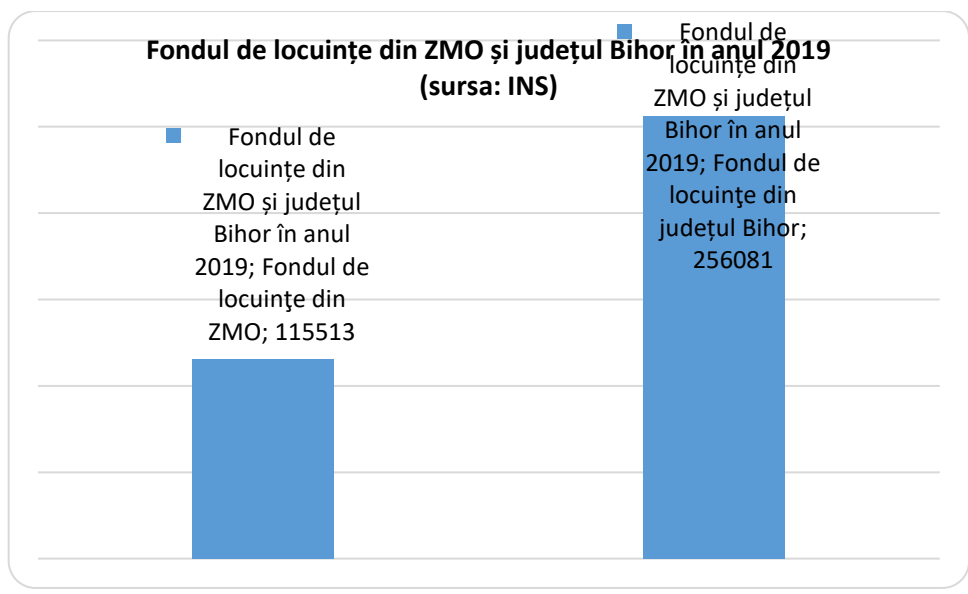
2. **Număr de navetiști** :Total navetiștiperelațiaMunicipiul Oradea - localitățidin județulBihor:aproximativ 25.000 persoane/zi. (autoturisme + transport public). Înfiecarezi sunt operate peste 400 curse pe relațiaMunicipiul Oradea - restullocalităților din județul Bihor.
Repartizarea pe direcțiaacestor curse esteurmătoarea:

- Din direcția Valea lui Mihai – Marghita sosesc la stația Gara CFR Oradea 79 de curse de petrasee județene, dintre care 53 au lungime peste 30 km și 26 au sub 30 km.
- Din direcția Aleșd – Tileagd sosesc la stația de lângă Poliția Rutieră (str. Clujului) în total 137 de curse, dintre care 66 depășesc lungimea de peste 30 km iar 71 sunt mai scurte de 30 km.
- Din direcția Salonta – Arad sosesc la stația Livella în total 145 de curse, dintre care 60 au lungime peste 30 de km, iar 85 sunt mai scurte de 30 de km.
- Din direcția Beiuș – Șteie sosesc în Autogara Nufărul în total 57 de curse, dintre care 36 au lungime peste 30 de km și 21 au sub 30 km.

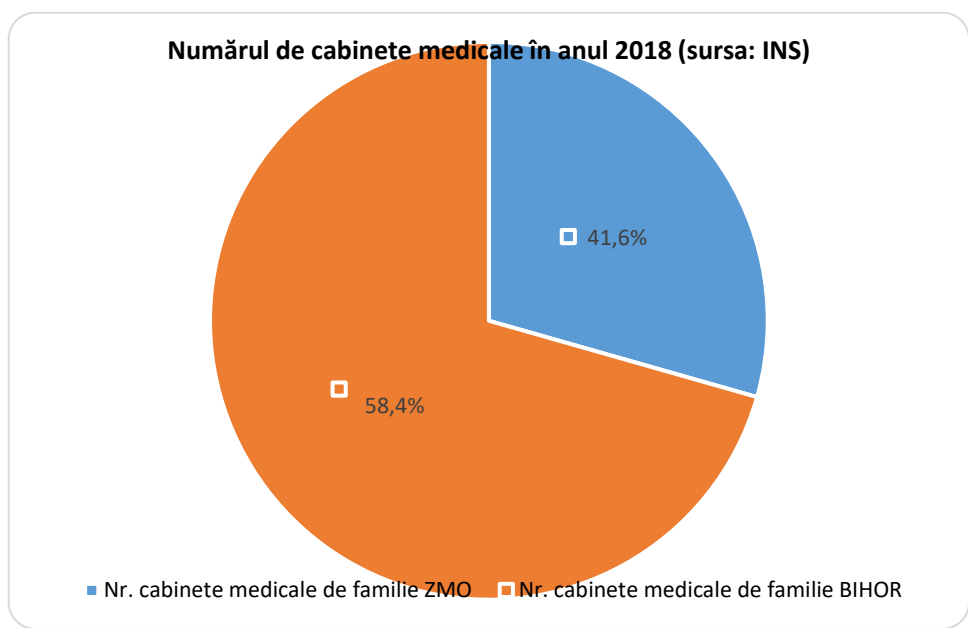

Gradul de conectare rutieră a Municipiului Oradea cu localitățile din ZMO și celelalte localități din județul Bihor exprimat în timp

3. **Locuințe:** 45% din numărul total de locuințe din județul Bihor sunt situate în Zona Metropolitană Oradea.

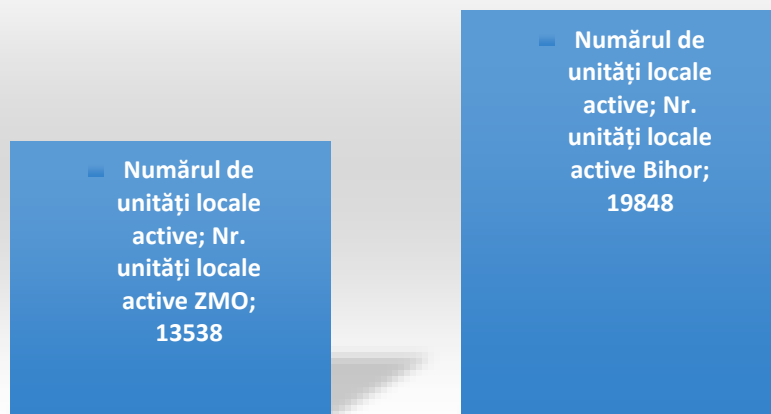

4. **Cabinete medicale de familie:** 41,6% din numărul total de cabinete medicale de familie din județul Bihor se află în Zona Metropolitană Oradea.

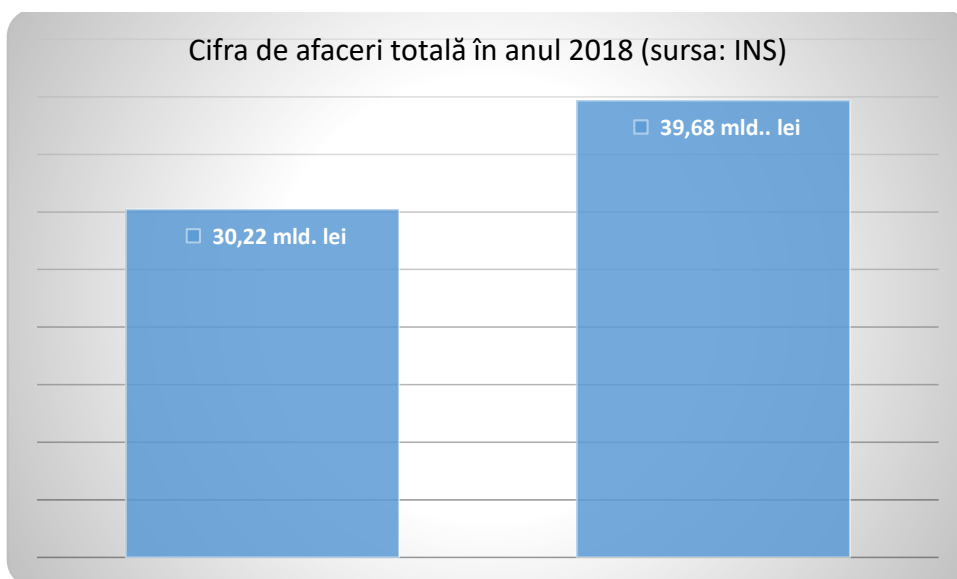
5. **Unități locale active:** 68% din numărul total de unități locale active își derulează activitatea în Zona Metropolitană Oradea

Numărul de unități locale active în anul 2018 (sursa: INS)

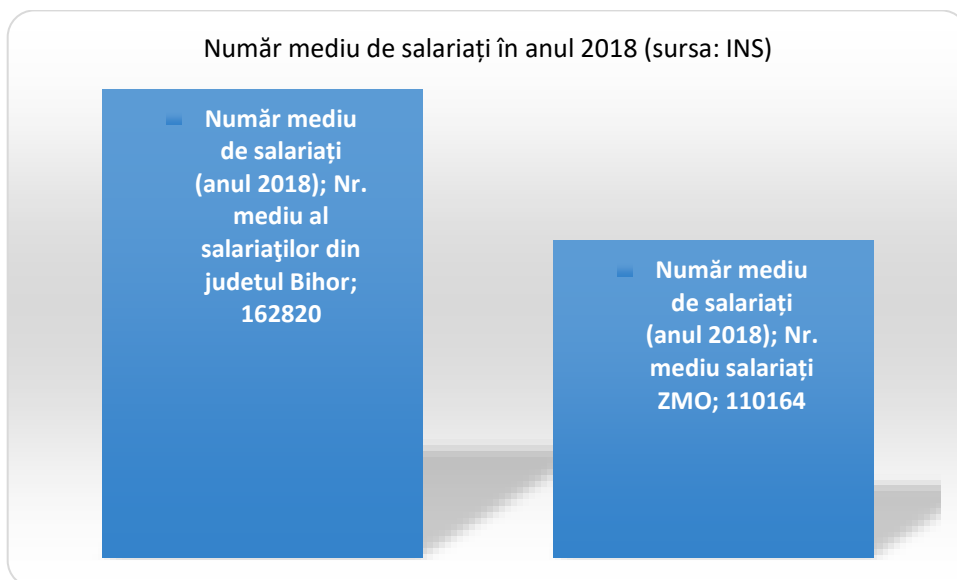

6. **Cifra de afaceri totală:** 76% din cifra de afaceri totală realizată de unitățile locale active din județul Bihor este generată de unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea

Cifra de afaceri totală în anul 2018 (sursa: INS)

7. **Numărul de salariați:** 68% din numărul total al salariaților din județul Bihor lucrează în Zona Metropolitană Oradea

III.2 Prioritati de dezvoltare la nivel metropolitan pentru perioada 2021-2027

Din perspectiva dezvoltării economice, a creării locurilor de muncă, a furnizării serviciilor medicale, educaționale și sociale, sfera de influență a Municipiului Oradea, calculată în raport cu celelalte centre urbane din regiune, se întinde până la 50 de km distanță de municipiu, justificând astfel rolul determinant asupra localităților din județul Bihor.

Astfel, creșterea masei demografice și economice în jurul Municipiului Oradea este o necesitate ce contribuie la îmbunătățirea capacității de atragere de noi investiții în regiune, respectiv de multiplicare a oportunităților la acest nivel, mai ales având în vedere contextul concurențial pentru atragerea de capital și oameni în care este implicat Municipiul Oradea în raport cu celelalte orașe din vestul și nord – vestul țării (Cluj-Napoca, Timișoara, Debrecen, Arad).

Din multitudinea de funcțiuni, pe care trebuie să le îndeplinească Municipiul Oradea (orașul turiștilor, orașul antreprenor, orașul informațional, orașul locuitorilor) cea legată de *Orașul metropolitan* este una dintre cele mai importante, din perspectiva dezvoltării sale pe termen lung. Acest aspect este important, deoarece urbanizarea policentrică a comunelor limitrofe municipiului Oradea va asigura dezvoltarea durabilă a orașului și va satisface nevoile privind creșterea calității vieții locuitorilor din această zonă. Tendința de transformare treptată în oraș metropolitan este justificată și de migrarea populației din oraș spre periferii, inclusiv spre comunele limitrofe, datorită satisfacerii confortului de acces la spațiu verde și aer curat nepoluat ori a lipsei de zgomot, agitație și stres ce caracterizează zonele aglomerate din oraș. În acest context, rolul Zonei Metropolitane Oradea este de a planifica și contribui la distribuirea echilibrată a diferitelor funcțiuni teritoriale dinspre Municipiul Oradea spre comunele asociate prin proiectarea unui model de dezvoltare spațială policentrică, care să permită crearea mai multor subzone de integrare economică și consolidarea unui sistem integrat de servicii și utilități publice; evoluția acestui sistem depinzând de modelele de așezări umane care au fost/vor fi planificate să se dezvolte, de consum, de organizare a producției și de infrastructură disponibilă.

LISTA INVESTIȚIILOR PROPUSE LA NIVEL METROPOLITAN PENTRU PERIOADA 2021-2027

Nr.	Denumirea investiției	UAT-uri implicate	Stadiul documentației tehnice			Execuție	Buget estimat mil. Euro	Sursă de finanțare
			S.P.F.	S.F.	P.T.			
1	Drum de legătură între municipiul Oradea și comuna Sânmartin	Oradea Sânmartin	-	Da	-	-	20	POIM
2	Centura ocolitoare a localității Biharia	Biharia	-	Da	-	-	10	POIM
3	Centura ocolitoare a localității Oșorhei	Oradea Oșorhei	-	Da	-	-	9	POIM
4	Drum de legatură între municipiul Oradea (str. Beldiceanu) și comuna Paleu (Săldăbagiu de Munte)	Oradea Paleu	-	Da	-	-	3.6	POIM
5	Centura ocolitoare a localității Sântandrei	Sântandrei	-	Da	-	-	10	POIM
6	Drum de legătură între comuna Paleu (Hexol/strada Viilor) și comuna Biharia (centura Biharia)	Paleu Biharia	-	-	-	-	6	POIM
7	Drum de legătură între municipiul Oradea (cartier Grigorescu) și comuna Nojorid (DN 79/ DC 64)	Oradea Nojorid	-	Da	-	-	8,5	-
8	Drum de legatură între municipiul Oradea - comuna Sânmartin - comuna Nojorid (localitatea Apateu) etapa II	Oradea Sânmartin Nojorid	-	-	-	-	5.5	-

9	Drum de legătură între Comuna Girișul de Criș (Tărian) și Comuna Borș (Sântion / DN1)	Girișul de Criș Borș	-	-	-	-	10	-
10	Drum de legătură între Cartierul Grigorescu (Oradea) – Cartierul de tineri Cihei- Cordău- USA OIL (Sânmartin)	Oradea Sânmartin	-	-	-	-	7.5	-
11	Drum de legătură între comuna Sânmartin (localitatea Rontău- localitatea Cheri)- comuna Oșorhei	Sânmartin Oșorhei	-	-	-	-	7	-
12	Intersecție Drum Expres Oradea- Arad cu Drumul de legătură de la centura Oradea la A3 (girație km3)	Oradea Sântandrei	În lucru	-	-	-	-	CNAIR
13	Drum de legătură de la centura Oradea (girație Calea Sântandrei) la Autostrada Transilvania (A3)	Oradea Sântandrei Borș Biharia	Da	Da	-	-	158	POIM
14	Creșterea mobilității și sporirea siguranței rutiere prin amenajarea denivelată a intersecțiilor în zona străzii Meșteșugarilor cu strada Ovidiu Densușianu și Magistrala C.F. Timișoara – Arad – Oradea	Oradea	-	Da	-	-	6	-
15	Legătura Calea Aradului – Strada Ogorului	Oradea	-	Da	Da	În curs de realizare	1.2	-
16	Lărgire de la 2 la 4 benzi a Străzii Matei Corvin prin lărgirea	Oradea	-	Da	-	-	3	-

	Pasajului inferior de la km 118+508,5 a Căii Ferate 328 Arad – Oradea							
17	Realizare bandă de accelerare pe breteaua de virare dinspre direcția Borș înspre Arad în cadrul Nodului rutier DN1 - Centura Oradea	Oradea	-	Da	-	-	0.5	-
18	Coridor de mobilitate urbană durabila în Piața Emanuil Gojdu din Oradea - Etapa I	Oradea	-	Da	-	-	17	-
19	Amenajare bretele pentru virare la dreapta și realizare coridor pietonal și ciclistic la intersecția DN 79 cu Str. Ogorului	Oradea	-	Da	-	-	0.95	-
20	Realizarea unui pasaj pietonal și ciclistic suprateeran peste șoseaua de centură în zona străzii Traian Blajovici	Oradea	-	Da	-	-	3.4	-
21	Inel de centură la nivelul Zonei Metropolitane Oradea	Membrii ZMO	Da	-	-	-	430	POIM
22	Piste de biciclete la nivelul ZMO	Membrii ZMO	-	-	-	-	-	-
23	Rețea de transport feroviar la nivelul ZMO (Transport public / Tramvai) Cheresig – Oradea – Sânmartin	Membrii ZMO	-	-	-	-	-	-

RAPORT DE SPECIALITATE

la proiectul de hotărâre

privind necesitatea aprobării proiectului de Strategie de Dezvoltare Durabilă a comunei GIRIȘU DE CRIȘ pentru perioada 2021-2027

Având în vedere Proiectul de hotărâre nr. 82/09.12.2020, prin care se propune aprobarea proiectului de Strategie de Dezvoltare Durabilă a comunei Girișu de Criș pentru perioada 2021-2027.

Tinând cont de faptul ca, Comuna Girișu de Criș a demarat procedura de elaborare a **Strategiei de Dezvoltare Durabila a comunei Girișu de Criș pentru perioada 2021-2027.**

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare durabilă la nivelul comunei **GIRIȘU DE CRIȘ** îl reprezintă creșterea standardului de viață prin valorificarea resurselor existente și promovarea potențialului acestei unități administrativ-teritoriale.

Acest document strategic trasează și prioritizează direcțiile de dezvoltare ale comunei **GIRIȘU DE CRIȘ** pe termen scurt, mediu și lung, respectiv stă la baza pregătirii și implementării proiectelor cu finanțare nerambursabilă europeană și/sau națională aferente perioadei de programare 2021-2027.

Descrierea proiectului este prevazuta in Anexa 1 a prezentului raport de specialitate.

În concluzie, proiectul de hotarare impreuna cu intreaga documentatie, va fi supus spre dezbateră publica, spre dezbateră și aprobarea Consiliului Local al Comunei Girisu de Cris.

ÎNTOCMIT

Consilier Achizitii Publice

Ciuciu Victoria Maria